T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

TÜRKİYE'DE GÖÇÜN İŞGÜCÜ PİYASASINA ETKİSİ: AMPİRİK BİR ANALİZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RABIA AMINI

DANIŞMAN
Doç. Dr. Ozodbek KARAMATOV

KASTAMONU 2019

TEZ ONAYI

Rabia AMINI tarafından hazırlanan **" Türkiye'de Göçün İşgücü Piyasasına Etkisi: Ampirik Bir Analiz**" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde savunulmuş ve **oy birliği / oy çokluğu** ile **Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı**'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı	Doç. Dr. Serkan DİLEK Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi (Danışman)	Doç. Dr. Ozodbek KARAMATOV Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Ali KONAK Karabük Üniversitesi	.....

02/05/2019

Enstitü Müdürü Prof. Dr. Cevdet YAKUPOĞLU .....

TAAHHÜTNAME

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışma bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildirir ve taahhüt ederim.

İmza

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi
GÖÇÜN TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASINA ETKİLERİ: AMPİRİK BİR ANALİZ

Rabia AMINI

Kastamonu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İktisat Anabilim Dalı

Danışman: Doç.Dr. Ozodbek KARAMATOV

Günümüzde dünyanın en önemli sosyal problemlerinden biri göç ve göçmen sorunudur. 1923'ten bugüne göçmenleri barındıran Türkiye, göçmen ve mültecilere ev sahipliği yapan en büyük ülke oldu (BMMYK Türkiye anahtar verilerine göre 2018).

Türkiye'de göçün ekonomik etkileri son on yıllar içinde gittikçe daha fazla önem kazanmaktadır ancak göçün işgücü piyasasına etkisi konusunda genel bir anlaşma bulunmamaktadır.

Bu tezin amacı, göçün Türkiye'nin işgücü piyasasına olan etkisini araştırmaktır: ücretlere ve işsizlik oranlarına odaklanmak. Göçle işgücü piyasası arasındaki ilişkiyi analiz etmek için farklı ülkelerden birçok çalışma yapılmıştır. Şu ana kadar, Türkiye'deki göçmen etkisi üzerine çok az araştırma yapılmıştır.

Araştırma sonucunda, göçün işgücü piyasası üzerindeki etkisinin bir ölçümü değildir, İşgücü piyasasını, eğitim, yüksek vasıflı işgücü, düşük vasıflı işgücü, ekonomik büyüme, yaş oranı, coğrafi farklılık ve teknoloji gibi etkileyen birçok faktör var.

Anahtar kelimeler: Göç, İşgücü Piyasası, Ücretler, İşsizlik, Göç Etkisi, Türkiye.
2019, 75 Sayfa

ABSTRACT

A Master degree Thesis

THE EFFECT OF IMMIGRATION ON THE LABOUR MARKET OF TURKEY: AN EMPIRICAL ANALYSIS

Rabia AMINI

Kastamonu University

Institute of social sciences

Department of economics

Supervisor: Assist. Prof. Ozodbek KARAMATOV

Today, one of the most important social problems of the world is migration and immigration. The impact of immigration on the labour market in the host countries has been a much discussed issue, especially in recent decades.

Turkey which hosting immigrants from 1923 till now became the largest country in hosting immigrants and refugees (According to UNHCR turkey key data 2018). The economic effects of immigration have become increasingly important within the turkey over recent decades but there is no general agreement on the impact of immigration on labor market.

The aim of this thesis is to study the impact of immigration on the labour market of turkey: focus on unemployment rate. There is, so far, very little research on the immigration impact in turkey has been made.

As a result of the research, the impact of immigration on the labour market is not one measurement of the immigration impact, there are lots of other factors which impact the labour market like, education, high skill labour, low skill labour, economic growth, age rate, geographical difference and technology.

Key words: Immigration, Labor Market, Wages, Unemployment, Immigration Effects, Turkey.

2019, 75 Pages

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın tamamlanması süresine çeşit şekillerde çalışmaya katkı sağlayan ve bana destek olan herkese teşekkür ederim. Bu çalışma sizlerin desteği olmadan ortaya çıkmazdı.

Ayrıca değerli katkıları ile her zaman yanımda olan danışmanım Doç. Dr. Ozodbek KARAMATOV'ya saygı ve minnettarlığımı sunarım.

Rabia AMINI

KASTAMONU, NİSAN, 2019

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY I
TAAHHÜTNAME II
ÖZET III
ABSTRACT IV
TEŞEKKÜR V
İÇİNDEKİLER VI
TABLOLAR DİZİNİ VIII
ŞEKİLER DİZİN X
BİRİNCİ BÖLÜM ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
1.1. GİRİŞ 1
1.2. LİTERATÜR İNCELEMESİ 3
1.3. TEORİK VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE 7
1.3.1. Göç 7
1.3.2. Uluslararası Göç 8
1.4. ULUSLARARASI GÖÇ TEORILERI 11
1.4.1. Neoklasik Ekonomi: Makro Teori 11
1.4.2. Neoklasik Ekonomi: Mikro Teori 12
1.4.3. Göç Teorisinin Yeni Ekonomisi 14
1.4.4. İkili işgücü Piyasası Teorisi 16
1.4.5. Dünya Sistem Teorisi 18
1.4.6. Ağ Teorisi 18
1.4.7. Kurumsal Teori 19
1.4.8. Kümülatif Nedensel Teori 20
1.5. GÖÇMEN İŞÇILER KAVRAMI 20
1.5.1. ILO Sözleşmeleri Açısından 22
1.5.2. Birleşmiş Milletler Sözleşmelerine İlişkin İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 22
1.5.3. Avrupa Sosyal Şartı 23

1.6. BAŞLICA GÖÇ KATEGORILERI..... 23
1.6.1. Emek Göçü..... 24
1.6.2. Ekonomik Göç..... 24
1.6.3. Zorunlu Göç..... 25
1.6.4. Gönüllü Göç:..... 25
1.6.5. Çevresel Göç:..... 26
1.6.6. Dönüş Göçü:..... 26
1.6.7. Zincir Göçü:..... 26
1.6.8. Uluslararası Emeklilik Göçü..... 27
İKİNCİ BÖLÜM..... 27
2. TÜRKİYE'YE VE TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASINA GÖÇ..... 27
2.1. Türkiye'deki Göçmenler Hakkında Tarihi Bilgi..... 27
2.2. TÜRKIYE'NIN IŞGÜCÜ PIYASASI..... 36
2.2.1. Türkiye'de Istihdam..... 42
2.2.2. Türkiye'de Işsizlik..... 46
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM..... 51
3. TÜRKİYE'DE GÖÇ İLE İŞGÜCÜ PİYASASI ARASINDAKİ İLİŞKİ..... 51
3.1. Kabul, İstihdam ve Entegrasyon için Kurumsal ve Yasal Çerçeve..... 51
3.2. Türkiye'de İşgücü Göçü İle İlgili Yasal Düzenlemeler..... 51
3.2.1. Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun No. 4817..... 51
3.2. 2011-2017 Yılları Arası Uluslararası Çalışma Göçleri Ve Türkiye'deki İşsizliğe Etkis 53
3.3. Türkiye'de Göçün İşgücü Piyasasına Etkisi..... 57
3.3.1. Ev ve Bakım Hizmetlerinde Göçmenle..... 57
3.3.2. İmalat sanayinde göçmenler..... 59
3.3.3. İnşaat Sektörü..... 60
3.3.4. Tarımdaki Göçmenler..... 60
4. SONUÇ..... 63
5. KAYNAKLAR..... 67
ÖZGEÇMİŞ..... 75

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 2. 1. 1923-1950'deki olaylar 28

Tablo 2. 2 1950-1974 yılları arasındaki olaylar. 29

Tablo 2. 3 1980-1999 yılları arasındaki olaylar 30

Tablo 2. 4 2000'li yıllarda olaylar 31

Tablo 2. 5 Cumhuriyet döneminde Türkiye'ye kitlesel göç hareketleri 32

Tablo 2. 6 1923-2000 yılları arasında farklı ülkelerden gelen göçmen sayısı Türkiye'ye geldi. 33

Tablo 2. 7 Doğum Yeri ve cinsiyete göre yabancı uyruklu nüfus, 2014-2017 Türkiye 35

Tablo 2. 8 İl ve ilçe merkezlerinin ve kasabaların / köylerin yıllar ve cinsiyete göre nüfusu, 1927-2017. 37

Tablo 2. 9 Türkiye İşgücü Piyasasının Temel Göstergeleri (2010-2017) 38

Tablo 2. 10 Işgücü statüsüne göre kurumsal olmayan nüfus (%) 39

Tablo 2. 11 Cinsiyete göre temel işgücü piyasası göstergeleri (2014-2017) 40

Tablo 2. 12 Yıllara ve cinsiyete göre işgücüne (bin kişi) katılmama nedenleri. 41

Tablo 2. 13 Yıllar ve cinsiyete göre işgücü (bin kişi) olmama nedenleri 42

Tablo 3. 1 Türkiye'de 2004-2009 Yılları Arasında İzin Türü Bazında Yabancılara Verilen Çalışma İzin Sayısı 54

Tablo 3. 2 Türkiye'de 2011 Yılında Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Yabancılara Verilen Çalışma İzin Sayısı 55

Tablo 3. 3 Türkiye'de 2011 Yılında Ekonomik Faaliyet ve İzin Türlerine Göre Yabancılara Verilen Çalışma İzin Sayısı 56

ŞEKİLER DİZİN

Şekil1. 1 Hedef bölgeye göre uluslararası göçmen sayısı (milyon), 2000 ve 2017 9

Şekil 2. 1 2005-2017 Yılları Arasında Türkiye'ye Giriş Yapan Göçmenlerin Sayısı . 34

Şekil 2. 2 İstihdam oranlarının karşılaştırılması 43

Şekil 2. 3'de istihdam edilen kişilerin 2017 yılı itibariyle sektörlere dağılımı verilmiştir. 44

Şekil 2. 4 Eğitim düzeyine göre istihdam oranları (2017) 45

Şekil 2. 5 Yıllara ve Cinsiyete göre İstihdam Durumu (2014-2017) 46

Şekil 2. 6 2014-2017 yılları arasındaki işsizlik oranlarındaki değişim. 47

Şekil 2. 7 Genel ve genç işsizlik oranlarının OECD ortalaması ile karşılaştırılması... 48

Şekil 2. 8 Işsizlik oranlarının yaş gruplarına göre dağılımı (2017 yıl) 49

Şekil2. 9 Cinsiyet, eğitim düzeyi ve yaş grubuna göre işsizlik oranı (15-24) 50

Sekil 3. 1 Yıllara Göre Türkiye'deki Çalışma İzni ve İşsiz Kişi Sayısı (2011-2017) (Bin) 57

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. GİRİŞ

Günümüzde dünyanın en önemli sosyal problemlerinden biri göç ve göçmen sorunudur. Ortaya çıkma nedenleri itibariyle yaygın olarak bilinen göç çeşitleri, temelde iki şekilde olmaktadır. Birincisi isteğe bağlı göç, bu durum müspet göç olarak da açıklanabilir. İkincisi ise zorunlu göçtür. Konumuzu ilgilendiren göç türü ise zorunlu göçün çeşitlerinden olan savaş nedeniyle kişilerin yaşamış oldukları sorunlar sonucunda memleketini, evini, tarlasını, işini, işyerini ve hatta geçmişini terketmek zorunda kaldığı göç türüdür. Araştırmalardan kaynaklanan, göçün ortalama ücretler ve tüm çalışanların işsizliği üzerindeki etkisinin küçük olduğu konusunda bir fikir birliği var. İlk literatürlerin çoğu, son yıllara kadar Birleşik Krallık'a göç konusundaki çalışmaları önleyen mevcut veri eksikliği ile ABD'ye göç çevresinde yoğunlaşmaktadır (Dustman ve ark. 2003b).

Göçün ABD işgücü piyasasına etkisini analiz etmek için ilk teorik modeller oluşturma girişimleri yapıldı (Gerking ve Mutti, 1980; Johnson, 1980). Her iki makale de, göçmenlerin düşük vasıflı yerli işçilerin ücret oranını olumsuz yönde etkilediğini, ancak yüksek vasıflı yerli halkın kazancını olumlu yönde etkilediğini gösteriyor. Göçün işgücü piyasasına etkileri konusundaki ilk araştırmaların çoğu büyük ölçüde teorik olmuş ve göçün ABD işgücü piyasası üzerindeki etkisini belirlemek için çok az deneysel çalışma yapılmıştır (Borjas, 1987). Borjas (1987), göçmen nüfusunun menşe ülke tarafından ayrıştırıldığı yerlerde, göçmenlerin işgücü piyasası rekabetine etkilerinin tahmin edildiği ilk deneysel çalışmalardan birini sunmaktadır. Grossman (1982) ise göçmen

emeğinin belirli yerel demografik yapıların yerine geçtiğini kabul eder, ancak göçmenlerin aslında diğer emek grupları için tamamlayıcı olduğunu iddia eder. Ayrıca 1980'lerde düşük vasıflı yerli Amerikalı işçilerin kazancındaki düşüş, kısmen yerel işgücü piyasasındaki göçmen sayılarıyla yerliler kazancı arasındaki zayıf bir negatif korelasyona bağlanabilir (Borjas, 1994).

Bu bir takım diğer ülkelerden elde edilen kanıtlarla desteklenmiştir; bu göçün ücretler veya işsizlik üzerinde uzun vadeli olumsuz bir etkisinin bulunmadığını ve herhangi bir etkinin genellikle önemsiz olduğunu göstermektedir (Edo ve Toubal, 2015; Friedberg, 2001; Friedberg ve Hunt, 1995; Jean ve Jiménez, 2011; Winter-Ebmer ve Zweimuller, 1996).

Ev sahibi ülkelerde göçün işgücü piyasasına etkisi, özellikle son yıllarda çok tartışılan bir konu olmuştur. Amerikan araştırmalarının çoğu, göçün işgücü piyasası üzerinde nötr ya da olumlu bir etkisi olduğunu göstermiştir, ancak birçok Avrupa çalışması göçün olumsuz etkilerini bulmaktadır. 1923'ten bugüne göçmenleri barındıran Türkiye, göçmen ve mültecilere ev sahipliği yapan en büyük ülke oldu (BMMYK Türkiye anahtar verilerine göre 2018). Türkiye'de göçün ekonomik etkileri son on yıl içinde gittikçe daha fazla önem kazanmaktadır, ancak göçün işgücü piyasasına etkisi konusunda genel bir anlaşma bulunmamaktadır. Mevcut literatürde, birçok yazar göçün işgücü piyasasına etkilerini ulusal düzeyde ampirik olarak ölçmeye çalışmıştır. Ancak, göçün Türkiye'nin işgücü piyasasına etkilerini araştıran daha az makale ve konu vardir.

Bu araştırmanın amacı, göçün Türkiye'de işgücü piyasasına etkilerini açıklamak, bu amaca ulaşmak için araştırma makalemi üç bölüme ayırdım. Birinci bölümde tarihi teorileri ve farklı göç türlerini açıklayacağım. Göç etmenin işsizlik oranı, ücretler ve ana göç kategorileri üzerindeki etkisini açıklığa kavuşturan temel teorileri sunmak isterim, amaç göçün nasıl gerçekleştiğine dair daha net bir anlayış geliştirmektir. Bu araştırmanın ikinci bölümünde, Türkiye'deki göçleri ve Türkiye işgücü piyasasını açıklayacağım. Türkiye'de işgücü piyasasının yapısı hakkında net bir görüş sahibi olmak ve göçmenlerin işgücü piyasasını nasıl etkileyebileceğini gösterebilmektir. Son bölümde, göçmenlerin Türkiye'nin işgücü piyasasına etkilerini açıklayacağım.

1.2.LİTERATÜR İNCELEMESİ

İşgücü göçünün işsizlik üzerindeki etkisini anlamak için çalışmalarda son yıllarda önemli bir artış gözlenmiştir. Bazı çalışmalar, aynı zamanda, bazı diğer değişkenler, uygulamada bazı etkiye sahip uluslararası emek göç işsizliğin etkisi incelenmiş tek içerir.

Bonin (2005), 1975-1997 yılları arasında Almanya'da göç, ücretler ve istihdamın etkilerini kapsayan çalışmalarında incelenmiştir. Kesit göç modelinde göçmen işçi sayısının verilerle çalışabilme ücretlerin azalan ancak işsizlik düzeyinin artırılması olmadığını öne sürmektedir.

Borjas (2003), 1960-2000 nüfus sayımı verilerinin ışığında, işgücü piyasaları beceri ve eğitim düzeyine göçün etkisini araştırmıştır. Göçün ücret seviyesi üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu ancak işsizlik seviyesini artırmadığı sonucuna varmıştır.

Card (1990) çalışmasında, ABD'de 1979 ile 1985 yılları arasında vasıfsız göçmenlerin En Az Kareler Yönetimi'ni kullanarak istihdama etkisını araştırmıştır. Bu çalışmada ABD'nin net göç ve istihdam oranları dikkate alınmakta ve vasıfsız işgücünün istihdama etkisi bulunmamaktadır.

Chamunorw ve Mlambo (2014) 1980 Afrika'da Güney Göç İşsizlik Göçünün 1980 ve 2011'de Güney Afrika için sağladığı işsizlik oranı, GSYH, göç oranları, eğitim oranları ve gruplarını ve uluslararası göçmenlerin merkezindeki uluslararası göçmenlerin adaylığını buldular.

Feridun (2004), Otokorelasyonlu Dağıtılmış Gecikmeli Yöntemi çalışmasın göç, GSYİH ve işsizlik arasındaki ilişki üzerine İsveç'te 1980 ve 2004 yılları arasında, GSYİH başında arasında uzun süre başlangıcı ve iki yönde bir nedensellik bulundu göç işsizliği neden olmadı. Aksine, sonuç göç nedeniyle işsizlik sonucuydu.

Friedberg ve Hunt (1995), çalışmalarında, Amerika Birleşik Devletleri'nde göç ile işsizlik arasındaki ilişkiyi En Küçük Kareler Yöntemi ile 1970-1990 arasındaki dönemin verileri yardımıyla incelemiştir. Bu çalışmalar ışığında işsizlik ve uluslararası göç arasında negatif bir ilişki olduğunu bulmuşlardır.

Grossman (1982) çalışmasında, göçmen işçilerin toplam işgücündeki payı ve değişkenler arasındaki uzun vadeli ilişkinin istihdam oranı, Spatial Verilerin Analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak, işçi göçünün işgücü piyasası üzerinde düşük bir etkiye sahip olduğu belirtilir.

Çalışmada Jean ve (2007) Jimenez, Yönetim Kurulu tarafından analiz edildi 1984 2003 yılları arasında OECD ülkelerinden verilerle işsizlik Genelleştirilmiş Moments göç etkisi incelenmiştir. Sonuç olarak, uluslararası işgücü göçünün işsizliği üzerindeki kalıcı bir etki olduğuna dair güçlü bir kanıt bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Sareya ve diğ. (2015) 1980-2010 dönemi göç ve istihdam verileri arasındaki ilişkiyi Malezya ile araştırdı. İstihdam oranı, göç oranı ve değişkenler arasında uzun vadeli bir ilişki olmasına rağmen, analizde kullanılan bir kişi başına GSYH, biz kısa vadeli bir ilişki olduğu sonucuna vardılmiştir. Venturini ve Villisio (2004), yönetim işgücü piyasasında uluslararası işgücü göçünün etkilerini araştırmış ve sonucuna En Küçük Kareler ile 1993-1997 dönemi için verileri, uluslararası işgücü göçünün işsizlikte artış olduğunu.

Zorlu ve Hartog (2003) Norveç ile ilgili yapılan az sayıdaki çalışmadan biri Zorlu ve Hartog'dur (2003). 1989 ve 1996 yıllarında Norveç de dahil olmak üzere, göçmenlerin üç Avrupa ülkesindeki ücretler üzerindeki etkisini inceliyorlar. Bazı genel bulgular,

Norveç'teki OECD üyesi olmayan göçmenlerin, OECD göçmenlerininkinden daha düşük kazançlar ile dezavantajlı bir işgücü piyasası konumuna sahip olduklarını ve OECD göçmenlerinin sahip oldukları Norveçliler ile karşılaştırılabilir kazançlar. Çalışma, 1989 ve 1996 yıllarında yerliler ve göçmenler için ücret esnekliklerini tahmin ediyor. "Havuzlanmış göçmenlerin düşük ve orta vasıflı işçilerin ücretleri üzerindeki etkisinin olumlu olduğu" gösterilmiştir (Zorlu ve Hartog 2003: 18). Bununla birlikte, hesaplanan esneklikler oldukça düşüktür; 1989'da 0.07 ila düşük vasıflı işçiler için 1996'da 0.025 1989'da 0,092'den, orta vasıflı işçiler için 1996'da 0,015'e. Yüksek vasıflı göçmenlerin esneklikleri negatiftir, 1989'da -0.088 ile 1996'da -0013'tür; bu, ileri vasıflı göçmenlerin yüksek vasıflı yerli işçilerin ücretlerini olumsuz yönde etkilediği anlamına gelir. Bununla birlikte, çalışma, toplanmış göçmenlerden gelen esnekliklerin önemli olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle, yerliler maaşındaki düşüş önemli değildir. Çalışma, kalitedeki vasıflı Norveçlilerle karşılaştırılabilir olan Nordic göçmenlerin, Norveçli işçilere mükemmel bir alternatif olabileceğini ve dolayısıyla ücretlerini düşürebileceğini belirtmektedir. Öte yandan, kusurlu ikame ediciler, vasıfsız işçiler olan grubun ücretini artıracaklar. Bu, düşük ve orta vasıflı kişilerin esnekliğinin neden olumlu olduğunu açıklardır.

Hayfron (1997) tarafından Norveç İşgücü piyasasındaki göçmenlerin performansı hakkında bir başka çalışma daha yapılmıştır. Çalışma, 1970-1979 yılları arasında gelen göçmenleri ve 1980 ve 1990 yılına kadar kazanımlarını geliştirmeyi içeriyor. Hayfron'un araştırması, "1970-1979 yılları arasındaki göçmen grubun, 1980 ve 1990 yıllarında% 11'lik bir kazanç artışı yaşadığını ve göçmenlerin kazançları arasında bir fark olduğunu ortaya koyuyor ve yerliler "(Hayfron 1997: 2). Bu çalışmanın, göçmenlerin kazançlarının gelişimi ve bunların göçün yerlilerin ücretleri üzerindeki etkisi yerine, yerlilere olan farklılıklarına odaklanıldığına odaklanılmaktadır. Ancak, bu çalışmanın önemli bir notu, gelen farklı grupların farklı kazanç özümlemeleri göstermeleridir.

Bernt ve Bratsberg (2000) Norveç'teki göçmenlerin işgücü piyasası asimilasyonu hakkında yazmışlardır. Ancak, hem ücretlerdeki hem de istihdamdaki değişiklikleri düşünüyorlar. Bernt ve Bratsberg'in (2000) çalışmasından ilgili bazı sonuçlar,

göçmenlerin 1990'da yerlilerden anlamlı derecede daha düşük bir işgücü katılımına sahip olduğu yönündedir. Ayrıca, Orta ve Güney Amerika'dan gelen göçmenlerin, Afrika'dan ve 1980 sonrası olmayan göçmenlerin OECD Avrupa ve Asya düşük kazanç profiline sahipken, OECD ülkelerinden gelen göçmenler Norveç pazarında oldukça başarılılar. Bu sonuç, yukarıda belirtildiği gibi Hayfron'un (1997) çalışmasıyla da tutarlıdır.

Zorlu ve Hartog (2003) Hollanda'yı ve ücretler üzerindeki göçmenlik etkisini incelemektedir. Hollanda çalışması, konuk işçilere odaklanmaktadır (Zorlu ve Hartog 2003: 5). Norveç'te olduğu gibi, AB'den etnik azınlıkların varlığının düşük vasıflı yerlilerin maaşları ve yüksek vasıflı yerlilerin maaşları üzerindeki olumsuz etkileri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu buluyorlar. Bununla birlikte, AB üyesi olmayan göçmenler, düşük vasıflı yerlilerin ücretleri üzerinde olumsuz bir etkiye ve yüksek vasıflı işçilerin ücretleri üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Ancak, bu etkilerin yerel maaşlar arasında çok az önemi var veya hiç yok. Etkiler, göçmenlerin kendileri arasında ölçüldüğünde daha yüksektir.

Zorlu ve Hartog (2003) da Birleşik Krallık'ı incelemektedir. Göçmenlik etkisi ile İngiltere işgücü piyasası üzerine yapılan araştırmalar "beyaz olmayan göçmenler ve onların soyundan gelenler" üzerine odaklanmaktadır. İngiltere araştırmasından elde edilen sonuçlar, siyah ve Pakistanlı insanların beyazların ücretlerini olumsuz yönde etkilediğini, Hint ve karışıkların ise (tüm beceri kategorilerinde) olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu, düşük vasıflı siyahların ve Pakistanlıların beyaz işçilerin yerine geçtiğini ve yüksek vasıflı Hintli ve karma kişilerin beyaz işçilerin tamamlayıcısı olduğunu göstermektedir (Zorlu ve Hartog 2003: 15). Her farklı göçmen grubunun esneklikleri oldukça büyük; Bununla birlikte, havuzlanmış göçmenlerin etkisi önemli değildir.

Pischke ve Velling (1997), göçmenliğin Almanya'ya istihdam etkilerini inceliyor. Bu çalışma bir bütün olarak ülkeden ziyade yerel işgücü bölgelerine bakmaktadır. Bu çalışma yerel işgücü piyasalarını dikkate aldığından, burada Norveç için yapılanlardan farklı varsayımlar vardır. Bununla birlikte, Almanya, sendikaların ücret belirleme

süreçlerindeki rolünün, her iki ülke için göçün etkisi açısından oldukça önemli olduğu göz önüne alındığında, Norveç'e benzer birçok yönden. Genel olarak, Pischke ve Velling (1997), göçten kaçınma konusunda çok az kanıt bulmuş ve ayrıca göçmenlerin yerlilere göre daha düşük katılım oranlarına sahip olduğunu belirlemiştir. Ancak, göçün istihdam ve işsizlik üzerindeki olumsuz etkisini gösteren küçük bir kanıt buldular. Bununla birlikte, bu kanıt incelenen yerel işgücü bölgelerindeki hareketlere atfedilebilir.

Jan Ekberg (1983), göçün İsveç'e gelir etkilerini inceliyor. İsveç'e artan göçmen işçiliğinden küçük bir ek gelir tespit ediyor. Başka bir deyişle, İsveç'te harcanabilir gelirde küçük olmasına rağmen bir artış oldu. Bunun ekonomik büyüme üzerinde etkisi var ve "göç-artı-fazlası teorisi" ile ilgili.

1.3. TEORİK VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.3.1. Göç

Göç 'kelimesi, göç etmek için değiştirmek anlamına gelen Latince kelimesinden türetilmiştir (Latin Dictionary, 2017). İnsanların bir yerden başka bir yere yaşama veya çalışma amaçlı taşınması göç olarak adlandırılır ve uluslararası bir göçmen, doğduğu ülke dışındaki bir ülkede yaşayan kişidir (BM 2017). Türk Dili Derneği Sözlüğü göçü, bireylerin veya grupların bir ülkeden diğerine veya bir ikametgâhtan diğerine, ekonomik, sosyal veya politik nedenlerin bir sonucu olarak hareket etme eylemi olarak tanımlar (Göç, 2017). Ansiklopedi Britannica, insan göçünü bir birey veya grup tarafından kalıcı ikamet değişikliği olarak tanımlar (human migration, 2017). Perruchoud & Redpath-Cross, göçü bir kişinin veya bir grup kişinin uluslararası bir sınır boyunca veya bir devlet içinde hareketi olarak tanımlar (2011, s.62-63). Uzunluğu ya da süresi ne olursa olsun bir nüfus hareketinin nedenleri; mültecilerin göçü, yerinden edilmiş kişiler, ekonomik göçmenler ve aile birleşimi de dâhil olmak üzere başka amaçlar için hareket Eden kişileri içermektedir. Lee'ye göre göç kalıcı veya yarı kalıcı ikamet değişikliği olarak tanımlanmaktadır (1966, s.49). Dahası, sınır geçişlerinin büyük çoğunluğu göç anlamına gelmez. Göç, belirli bir minimum süre için ikamet almak anlamına gelir (Castles, 2000, s.270).

En eski zamanlardan beri insanlık harekete geçmiştir ve göç modern dünyayı şekillendirmede çok önemli bir faktördür (UN Doc. No: A / RES / 71 / 1, s.1). Halkların dünyanın farklı bölgelerine göçü, tarih boyunca medeniyetlerin gelişiminde önemli bir faktör olmuştur (Mabee, 2009, s. 113). İnsanların neden göç ettiğine dair kesin bir cevap yoktur ve çok farklı nedenlerden kaynaklanabilir. İnsanlar ya hayatta kalmak için ya da daha iyi geçim araçlarını aramak için yeni ufukları keşfetmek ya da zulüm nedeniyle hareket etmek zorunda kalmışlardır. (The Global Migration Group (GMG), 2008, s.75).

Göçün en belirgin nedeni, farklı alanlar arasındaki gelir, istihdam ve sosyal refah düzeylerindeki eşitsizliktir (Castles, 2000, s.272) Algılanan farklılıklar nedeniyle iki farklı coğrafi bölgede yaşamak ve oraya uyum sağlamak zor olacaktır (Mansoor & Quillin, 2006, s.75). İbni Haldun (N/A, s.274-277), göçebeliğin medeniyetin temeli olduğunu düşünen göçebe, göçmenin müreffeh bir şehir hayatı olarak medeniyetin bir ön koşulu olarak gördüğü göçebelikten sonra gelir. Onun için göçebeler hayatta kalmak ve gelir elde etmek için sık sık hareket etmelidir. Yeterli gelir elde ettikten sonra, şehirlere yerleşirler ve uygar olurlar. Ne kadar kısa ya da ne kadar uzun olursa olsun, ne kadar kolay ya da ne kadar zor olursa olsun, her göç eylemi bir köken, bir hedef ve müdahale eden bir engel kümesini içermektedir (Lee, 1966, 49).

Göçün motivasıyonu dört faktör altında bir araya getirilir:

1. Menşe alanı ile ilişkili faktörler
2. Hedef alan ile ilişkili faktörler
3. Müdahale engeller
4. Kişisel faktörler

1.3.2. Uluslararası Göç

BM'ye göre şu anda uluslararası göç karmaşıklığının ve etkilerinin büyük ölçüde hissedildiği küresel bir görüngü haline gelmiştir (2017a). 2017 yılında, Dünyadaki toplam göçmen sayısının 258 milyon olduğu ve toplam dünya nüfusunun yüzde 3,4 olduğu tahmin edilmiştir (UN, 2017b). Avrupa, Doğu ve Batı Asya en popüler göçmen

yerler olarak üst sıralarda yer almaktadır. 2017 yılında, dünya çapında tüm uluslararası göçmenlerin yüzde 60'ından fazlası Asya veya Avrupa'da yaşamaktadır. 2017 yılında, 79, 6 milyon uluslararası göçmen Avrupa'da 77.9 milyona kıyasla Asya'da ikamet etmekteydi. Kuzey Amerika (58 milyon), Afrika (25 milyon), Latin Amerika ve Karayipler (10 milyon) ve Okyanusya (8 milyon) (Şekil 1) nüfusu izlemiştir ve uluslararası göçmenlere ev sahipliği yapmıştır (UN, 2017a).

Şekil1. 1 Hedef Bölgeye Göre Uluslararası Göçmen Sayısı (Milyon), 2000 Ve 2017

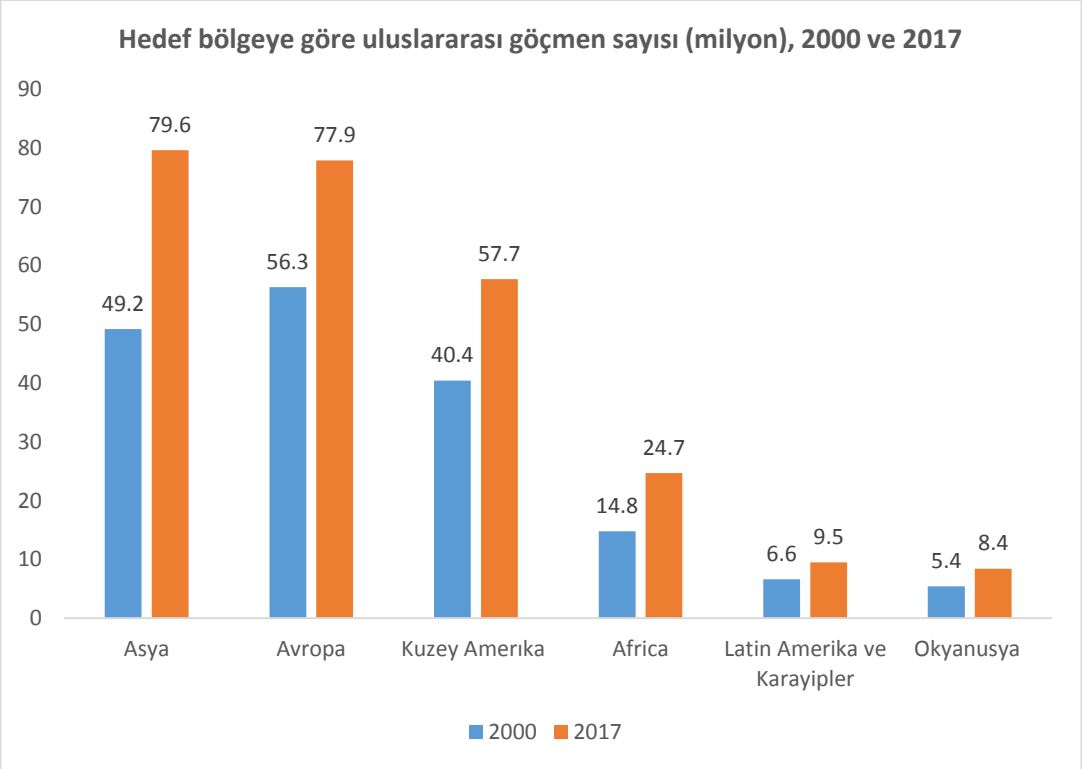

Kaynak: Birleşmiş Milletler (2017a) Social Affairs: A Journal for the Social Sciences

2017 yılında, dünya çapında 258 milyon uluslararası göçmen ile 106 milyon nüfusla 2017 yılında toplam uluslararası göçmen nüfusunun yüzde 41'i olan Asya'da doğmuştur. 2000 ve 2017 yılları arasında, Asya'dan kaynaklanan uluslararası göçmenlerin yüzdesi, yüzde 38'den yüzde 41'e yükselmiştir. Latin Amerika ve Karayipler (38 milyon) ve Afrika (36 milyon) ardından uluslararası göçmenlerin ikinci büyük sayısı Avrupa (61 milyon), doğum bölgesi olmuştur. Dünya çapında nispeten az sayıda göçmen Kuzey Amerika'da (4 milyon) veya Okyanusya'da (2 milyon) doğmuştur. Dünya nüfusunun her bölgesinin göreli payı göz önüne alındığında,

Avrupa'dan uluslararası göçmenler, Latin Amerika, Karayipler ve Okyanusya gösterilmiştir. Asya, Kuzey Amerika ve Afrika'dan uluslararası göçmenler nispeten daha azınlıktadır. (UN, 2017b).

Göçmenler yerleşmek için terk ettikleri ve yeni yerleşim kurdukları her iki bölgede de geçiş etkilerini gerilerinde bırakmışlardır. Bir ülkenin kalkınma perspektifi analiz edildiğinde, uluslararası göçün hem avantajları hem de dezavantajları vardır. Göçün, göç edilen alıcı ülkenin gelişimini pozitif yönde etkilediğini savunan düşünceler vardır. Ülke vasıflı, vasıfsız, alanında uzman birçok kişiyi bünyesinde barındırmaktadır. .Bununla birlikte, alıcı ülke, ülkeye mülteci olarak hareket eden istenmeyen göçmenlerden dolayı da zayiat verebilir. Öte yandan gönderen ülke yetenekli emeğin ağır akışı nedeniyle beyin drenajından muzdarip olabilir, genellikle itme faktörleri ve iş yerinde çekme faktörleri vardır. İtme faktörleri, birisinin hareket etmeye karar vermesinin nedenleridir. Ülkeler ortak bir alanda yaşamanın avantajlarını ve dezavantajlarını deneyimleyerek görebilmektedir. Genellikle işsizlik, ürün yetmezliği, kuraklık, sel, savaş, kötü eğitim fırsatları veya kötü hizmetler ve olanaklar gibi şeyler olumsuz faktörlerdir. Öte yandan çekme faktörleri, insanları yeni yerlere çeken beklentilerdir. Bunlar genellikle iş fırsatları, daha iyi bir yaşam standardı, daha iyi eğitim veya daha iyi sağlık hizmeti gibi olumlu faktörlerdir.

Ekonomik ve politik faktörler, aile birleşimi ve doğal afetler bazen göçün gerçekleşmesine neden olmaktadır. İnsanların neden bir yerden diğer yerleşim yerine geçmek isteyebileceklerinin birçok nedenleri vardır. Bu nedenler ekonomik, sosyal, siyasi veya çevresel olabilmektedir. Mevcut küresel kur ile ilgili olarak, egemen devletlerin iç ve dış çatışmalarının insanları bu tür ülkelerden ayrılmaya zorladığı gözlemlenebilir. En iyi örnek, iç savaşlar nedeniyle Afganistan, Irak, Libya ve Suriye'den insanların hareket etmesi olacaktır. Öte yandan, yoksulluk ve istihdam eksikliği, ekonomik göç olarak kabul edilen ülkeleri terk etmenin nedenleri haline gelmiştir. Bu, özellikle gelişmekte olan ülkelerden gelişmiş ülkelere göçte ve ülke içi göçte sıklıkla görülmektedir. Gelişmekte olan ülkelerin insanlarının daha rahat bir yaşam arayışında gelişmiş ülkelere taşınmasının küresel bir eğilimi vardır. . Dahası,

daha fazla seyahat seçeneği ve daha hızlı bir bilgi akışı, dünyada göçün olmasını kolaylaştırmıştır. Göç bu nedenle son birkaç yıl içinde dünya çapında büyük bir demografik güç olarak ortaya çıkmıştır.

1.4. ULUSLARARASI GÖÇ TEORILERI

1.4.1. Neoklasik Ekonomi: Makro Teori

Muhtemelen uluslararası göçün en eski ve en iyi bilinen teorisi başlangıçta ekonomik kalkınma sürecinde emek göçünü açıklamak için geliştirilmiştir (Lewis, 1954; Ranis and Fei, 1961; Harris and Todaro, 1970; Todaro, 1976). Bu, işgücü göçünü açıklamak için geliştirilen en erken teorik çerçeveydi. Bu teoriye göre, işgücü arzı ve işgücü talebi arasındaki coğrafi farklılıkların bir sonucu olarak göç görülmektedir. Bu farklılıklar uluslararası düzeyde veya iç (veya ulusal) düzeyde olabilir.

Sermayeye göre emeğin büyük bir bağışına sahip ülkeler düşük denge piyasa ücretine sahipken, sermayeye göre emeğin sınırlı bir bağışına sahip ülkeler, işgücü arzının ve talep eğrilerinin tanıdık etkileşimi ile grafiksel olarak tasvir edildiği gibi, yüksek bir piyasa ücretiyle karakterizedir. Ücretlerin ortaya çıkan farkı, düşük ücretli ülkeden işçilerin yüksek ücretli ülkeye taşınmasına neden olmaktadır. Bu hareketin bir sonucu olarak, emek arzı azalır ve ücretlerin sermaye-fakir ülkede yükselirken, emek arzı artar ve ücretlerin sermaye açısından zengin bir ülkeye düşmesi, dengede, sadece uluslararası hareket, maddi ve psişik maliyetleri yansıtan uluslararası bir ücret farkına yol açar. Ücret farklılıkları ortadan kaldırılırsa, işgücü göçü bu teoriye göre duracaktır.

İşçilerden emek akışının yansıtılması-emek-kıt ülkelere bol miktarda sermaye-zenginden sermaye-fakir ülkelere yatırım sermayesinin bir akışıdır. Yoksul ülkelerdeki sermayenin göreceli kıtlığı, uluslararası standartlara göre yüksek bir getiri oranı verir ve böylece yatırım çeker. Sermayenin hareketi, insan sermayesini de içerir; çok yetenekli işçiler, insan sermayesindeki becerilerine yüksek getiri elde etmek için sermaye bakımından zenginden sermaye-yoksul ülkelere hareket ederler-kıt bir ortamda, yöneticilerin, teknisyenlerin ve diğer vasıflı işçilerin paralel bir hareketine yol açar. Bu

nedenle, uluslararası emek akışı, insan sermayesinin ilişkili uluslararası akışından kavramsal olarak farklı tutulmalıdır. En çok toplanan makro düzey modellerde bile, göçmenlerin beceri çizgileri boyunca heterojenliği açıkça tanınmalıdır. Bu teori, işgücü göçünün büyük kısmının sermaye açısından zengin/işgücü açısından zengin ülkelerden sermaye açısından zengin/işgücü açısından fakir ülkelere taşındığını, aksine sermayenin ters yönde hareket ettiğini ve sermaye açısından fakir ülkelerde yapılan yatırımlardan daha yüksek bir getiri beklediğini ileri sürmektedir.

Bu teori aynı zamanda yüksek vasıflı işçilerin sermaye bakımından zenginden sermaye-fakir ülkelere, yeteneklerine daha yüksek getiri elde etmek için hareket ettiklerini de göstermektedir. İşgücü piyasaları, uluslararası göçü etkileyen ana mekanizmalardır. Diğer piyasalarda çok az rol vardır. Böylece hükümetler, işgücü piyasası politikaları (örneğin, gönderme ülkelerinde ücret artışları yoluyla) yoluyla göçü düzenleyebilirler. Neoklasik makroekonomi tarafından sunulan uluslararası göç basit ve çekici bir açıklama ile güçlü bir ortak düşünce şekillendirmiştir ve Göç politikası çok fikri temel teşkil etmiştir. Perspektif birkaç örtük önermeler ve varsayımlar içerir: işçilerin uluslararası göçü, ülkeler arasındaki ücret oranlarındaki farklılıklardan kaynaklanır. Ücret diferansiyellerinin ortadan kaldırılması emeğin hareketini sona erdirir ve bu tür diferansiyellerin yokluğunda göç meydana gelmez. İnsan sermayesinin uluslararası akımları-yani, yüksek vasıflı işçiler-genel ücret oranından farklı olabilecek insan sermayesine geri dönüş oranındaki farklılıklara cevap verir ve vasıfsız işçilerin aksine farklı bir göç deseni verir. İşgücü piyasaları, uluslararası emek akışlarının indüklendiği birincil mekanizmalardır; diğer piyasa türleri uluslararası göç üzerinde önemli etkilere sahip değildir. Hükümetlerin göç akışlarını kontrol etme yolu, işgücü piyasalarını gönderme ve / veya alma ülkelerinde düzenlemektir veya etkilemektir.

1.4.2. Neoklasik Ekonomi: Mikro Teori

Makroekonomik modele karşılık gelen, bireysel seçimin mikroekonomik bir modelidir (S jaastad, 1962; Todaro, 1969, 1976, 1989; Todaro ve Maruszko, 1987). Bu şemada, bireysel rasyonel aktörler göç etmeye karar verirler, çünkü maliyet-fayda hesaplaması,

hareketten genellikle parasal olarak olumlu bir net getiri beklemelerine neden olmaktadır. Bu teori, potansiyel göçmenlerin alternatif yerlere taşınmanın maliyetlerini ve faydalarını tahmin ettiklerini savunmaktadır. Teoride, belirli bir süre boyunca en büyük getiri bekledikleri yere göç ederler. Uluslararası göç, insan sermayesine yatırım biçimi olarak kavramsallaştırılmıştır. İnsanlar, becerilerini göz önüne alındığında, en üretken olabilecekleri yere taşınmayı seçerler; ancak daha fazla emek verimliliği ile ilişkili daha yüksek ücretleri yakalamadan önce, seyahatin maddi maliyetlerini içeren bazı yatırımları üstlenmelidirler, iş ararken bakım maliyetleri, yeni bir dil ve kültür öğrenme dahil çaba, yeni bir işgücü piyasasına uyum içinde yaşanan zorluk, ve eski bağları kesmenin ve yenilerini dövmenin psikolojik maliyetleri gibi. Her bir göçmenin insan sermayesi, hedef ülkedeki istihdam olasılığını ve beklenen kazançlarını artırabilir ve bu nedenle her bireyin hareket etme olasılığını etkiler. Dolayısıyla, bu teori sadece analizde ücret diferansiyellerini değil, aynı zamanda istihdam ve ücretlerin yanı sıra göç maliyetini düşüren genel sosyal koşulları ve teknolojileri belirleyen bireysel özellikleri de içerir. Beklenen kazanç hedefi her bir gelecek dönemde net getiri, hedef ülkedeki bireyin becerilerine karşılık gelen gözlemlenen kazançları alarak ve bunları orada bir iş elde etme olasılığı (ve yasadışı göçmenler için sınır dışı edilmeyi önleme olasılığı) ile çarparak tahmin edilmektedir. Bu beklenen kazançlar daha sonra menşe topluluğunda beklenen kazançlardan çıkarılır (istihdam olasılığı ile çarpılan kazanç gözlemlenir) ve fark 0'dan n'ye kadar bir zaman dilimi içinde özetlenir ve bu da gelecekte kazanılan paranın daha büyük yararını yansıtan bir faktörle indirgenir. Bu bütünleşmiş farktan tahmini maliyetler göç beklenen net getiri elde etmek için çıkarılır. Bütün bu unsurlar göç eden bir kişinin olasılığını artırabilir. Beklenen kazançlar (ücret artı istihdam olasılığı) uluslararası eşitlenene kadar göçün gerçekleşmeye devam etmesi beklenmektedir. Kısacası, bu teoriye göre göç kararları birey tarafından alınır ve işgücü piyasalarında farklılıklardan kaynaklanır. Göç masrafları da sosyal ve duygusal maliyetleri içerir. Hükümetler öncelikle kökenli ve hedef ülkelerde beklenen kazancın seyrini değiştirebilecek politikalar yoluyla göçü etkileyebilir.

1.4.3. Göç Teorisinin Yeni Ekonomisi

Son yıllarda, neoklasik teorinin varsayım ve sonuçlarının birçoğuna meydan okumak için" yeni bir göç ekonomisi" ortaya çıkmıştır (Stark and Bloom, 1985). Göç teorisinin yeni ekonomisi, neoklasik ekonomiye kıyasla farklı bir çıkış noktasına sahiptir ve hem mikro hem de yukarıda özetlenen makro yaklaşımlara meydan okurdur.

Bu teoriye göre göç etme kararı izole bireysel aktörler tarafından yapılmaz, ancak insanların toplu olarak yalnızca beklenen geliri en üst düzeye çıkarmak için değil aynı zamanda ailelerin veya hane halkının daha büyük birimleri tarafından, aynı zamanda riskleri en aza indirgemek ve işgücü piyasasındakilerin yanı sıra çeşitli piyasa başarısızlıklarıyla ilişkili kısıtlamaları çözmek amacıyla yapılabilir. (Stark and Levhari, 1982; Stark, 1984; Katz and Stark, 1986; Lauby and Stark, 1988; Taylor, 1986; Stark, 1991).

Bireylerin aksine, hane halkı, aile emeği gibi ev kaynaklarının tahsisini çeşitlendirerek ekonomik refahı için riskleri kontrol etme konumundadır. Bazı aile üyelerine yerel ekonomide ekonomik faaliyetler atanabilirken, diğerleri ücret ve istihdam koşullarının yerel alandakilerle olumsuz olarak ilişkili veya zayıf bir şekilde ilişkili olduğu yabancı işgücü piyasalarında çalışmaya gönderilebilir. Yerel ekonomik koşulların kötüleşmesi ve yeterli gelir getirmemesi durumunda, hane halkı destek için göçmen borçlarına güvenebilir. Gelişmiş ülkeler refah devlet ve sigorta sistemleri ile riskleri en aza indirir. Örneğin, bir mahsul başarısız olursa, mahsul sigorta piyasaları vardır. Tarımsal ürünler satmak için ve garantili fiyatlar elde etmek için vadeli piyasalara erişim de vardır. Birisi yaralanırsa veya işini kaybederse, işsizlik faydaları vardır. Birisi işlerini geliştirmek istiyorsa, kredi sağlayan kredi kurumları ve sermaye piyasaları bulunmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde tüm bu riskler ile hane halkı karşı karşıya kalmalıdır. Dolayısıyla göç, riskleri çeşitlendirmek için bir stratejidir. Göç etmek için ana teşvik sadece geliri yükseltmek değil, aynı zamanda riskleri çeşitlendirmektir. Uluslararası göç, yerel istihdam ve üretimdeki artışlarla birlikte ortaya çıkabilir. Farklı diferansiyeller kaybolduğunda durmak zorunda değildir. Bu teori aynı zamanda göreceli

yoksunluk kavramını da tanıtır: göç, bir topluluk içinde gelir dağılımını değiştirebilir ve bu nedenle göç etmeye karar veren daha fazla insana yol açabilir. . Hükümetler göçü sadece işgücü piyasası politikaları ile değil, aynı zamanda yukarıda tanımlanan diğer piyasalarda (sigorta, kredi vb.) politikalar yoluyla da etkileyebilir. Dahası, nüfusun ortalama gelirini artıran ancak yoksul haneleri geride bırakan ülkelerde hükümet politikaları göç olasılığını artırabilir.

Göçün "yeni ekonomisi"nden büyüyen teorik modeller, neoklasik teoriden kaynaklananlardan oldukça farklı olan bir dizi öneri ve hipotez sunar ve çok farklı bir politika reçetesine yol açarlar

- Aile, hane veya diğer kültürel olarak tanımlanmış üretim ve tüketim birimleri, özerk birey değil, göç araştırması için uygun analiz birimleridir.
- Bir ücret farkı, uluslararası göçün gerçekleşmesi için gerekli bir koşul değildir; haneler, ücret diferansiyellerinin yokluğunda bile ulus ötesi hareket yoluyla riskleri çeşitlendirmek için güçlü teşviklere sahip olabilirler.
- Uluslararası göç ve yerel istihdam veya yerel üretim karşılıklı münhasır olanaklar değildir. Gerçekten de, hanelerin hem göç hem de yerel faaliyetlerde bulunmaları için güçlü teşvikler vardır. Aslında, yerel ekonomik faaliyetlere geri dönüşlerde bir artış bu faaliyetlere yatırım sermaye ve risk kısıtlamaları üstesinden gelmek için bir araç olarak göç çekiciliğini artırabilir. Böylece, bölgesel bölgeler içindeki ekonomik kalkınma uluslararası göç için baskıları azaltmak gerekmez.
- Uluslararası hareket, ulusal sınırlar boyunca ücret diferansiyelleri ortadan kaldırıldığında mutlaka durmaz. Göç için teşvikler, diğer ülkeler içindeki piyasalar eksik, kusurlu veya dengesiz ise var olmaya devam edebilir.
- Gelirdeki aynı beklenen kazanç, gelir dağılımındaki farklı noktalarda veya farklı gelir dağılımlarına sahip topluluklarda bulunanlar arasındaki hane halkı için göç olasılığı üzerinde aynı etkiye sahip olmayacaktır.
- Hükümetler, göç oranlarını yalnızca işgücü piyasalarını etkileyen politikalar aracılığıyla değil, aynı zamanda sigorta piyasalarını, sermaye piyasalarını ve vadeli

işlem piyasalarını şekillendiren politikalar aracılığıyla da etkileyebilir. Hükümet sigorta programları, özellikle işsizlik sigortası, uluslararası hareket için teşvikleri önemli ölçüde etkileyebilir.

- Gelir dağılımlarını şekillendiren hükümet politikaları ve ekonomik değişiklikler, bazı hanelerin göreceli yoksunluğunu değiştirecek ve böylece göç etme teşviklerini değiştirecektir.
- Gelir dağılımını etkileyen hükümet politikaları ve ekonomik değişiklikler, uluslararası göçü ortalama gelir üzerindeki etkilerinden bağımsız olarak etkileyecektir. Aslında, göçmen gönderme alanlarında daha yüksek bir ortalama gelir üreten hükümet politikaları nispeten kötü hane gelir kazancı pay yoksa göç artabilir. Tersine, nispeten zengin hane gelir kazancı paylaşmak yoksa politikaları göçü azaltabilir.

1.4.4. İkili işgücü Piyasası Teorisi

1979'da Michael J. Piore, mikro düzey modellerden uzaklaşma olan ikili işgücü piyasası teorisini tanıttı. Model, bireyler tarafından yapılan kararların bir sonucu olarak göçü izlemekten uzak duruyor ve uluslararası göçün şu anda sanayileşmiş toplumların içsel emek taleplerinin bir sonucu olduğunu savunuyor (Massey et al., 1993). Michael (1979) uluslararası göçün nedeni olarak gelişimlerini kolaylaştırmak için şu anda sanayileşmiş ve gelişmiş ülkelerden gelen kalıcı talebi işaret ediyor. Başka bir deyişle, uluslararası göç, diğer ülkelerde görülen itme faktörlerinden değil, diğer ülkelerde görülen çekme faktörlerinden kaynaklanmaktadır. İkili işgücü piyasası teorisi benzer şekilde makroekonomik bir teoridir. Bireyler ve endüstriyel toplumlar tarafından yapılan karar vermede rasyonel seçimler modelini sorgular. Bu teori, uluslararası göçün, gelişmiş ulusların ekonomik yapısına özgü göçmen emeği için kalıcı bir talepten kaynaklandığını savunmaktadır. Çift işgücü piyasası temel kavramlarında Neo-klasik ekonomi ile çatışmasa da, Teori makro düzey modellerin aksine bazı etkileri göstermektedir (Massey ve ark., 1993). Neoklasik ve yeni yaklaşımların aksine böyle bir ima, uluslararası emek göçünün talep odaklı doğasıdır. Teori, göçmen işçilere olan talebin, hanelerin veya ailelerin ücret farklılıkları veya istekleri yerine ekonominin yapısal ihtiyaçlarından kaynaklandığını söylemektedir.

Ekonominin yapısı, sermaye yoğun bir üretim yöntemi ve emek yoğun bir üretim yöntemi ile karakterize edilen düşük ücretli sektörler ile karakterize edilen yüksek ücretli sektörlere ayrılmıştır. Özellikle, göçmen işçilere ihtiyaç duyan düşük ücretli sektördür ve Piore üç olası açıklama verir: genel emek sıkıntısı, iş hiyerarşisinde alt pozisyonları doldurmak için ihtiyaç ve ikili işgücü piyasasının ikincil, düşük ücret seviyesi segmentinde emek sıkıntısı. Buna ek olarak, Massey ve arkadaşları, ikincil sektördeki emek kıtlığını yapısal enflasyon tehdidi ile açıklarlar (düşük ücret seviyesinde ücret artışı durumunda, iş hiyerarşisi boyunca orantılı olarak arttırılmalıdır), alt hiyerarşideki işlerle ekonomik ikilizm olarak adlandırılan dengesiz, demografik ve sosyal değişiklikler ve motivasıyon sorunları. Motivasyon faktörleri günümüzde özellikle uygun görünüyor. Endüstriyel toplumlarda, bazı işlerin yerli işçiler tarafından işgal edilmesi daha az olasıdır, çünkü insanlar sadece gelir için değil, aynı zamanda sosyal statünün birikimi ve bakımı için de çalışırlar. Dolayısıyla motivasıyon sorunları iş hiyerarşisinin alt kısmında ortaya çıkar ve sorun kaçınılmaz ve yapısal olduğundan, alt iş piyasasından ortadan kaldırılamadığı için, işverenlerin alt düzey işleri inceleyen işçilere, statü veya saygınlık için herhangi bir sonuç olmaksızın para kazanmak için bir araç olarak ihtiyaçları vardır. Göç faktörlerinin analizi için aşağıdaki varsayım ikili işgücü piyasası teorisinden türetilmiştir:

1. İşçi göçmenleri, ücret tekliflerinden ziyade işe alım uygulamaları ile ifade edilen Sanayi sonrası toplumların işgücü piyasalarının düşük ücretli ikincil sektörlerinde emek talebine tepki verirler.

Araştırma sorusuna yaklaşmak için bu yerde ek varsayım yapıyorum. Bu varsayım, yukarıda belirtilen makro teorilerden dolaylı olarak kaynaklanmaktadır, çünkü nesnel yapısal koşullardan, yani işsizlik oranının seviyesinden türetilmiştir. Uluslararası göçün ekonomik faktörleri üzerine literatüre göre işsizlik, net uluslararası göç üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir bu hipotez son zamanlarda Jennisseni tarafından Avrupa'da göçün önemli ekonomik belirleyicileri hakkında yaptığı çalışmada teyit edilmiştir. Böylece, ilgili literatüre dayanarak varsayım şu şekildedir.

2. Ülkedeki işsizlik seviyesi ne kadar yüksek olursa, ülkeden emek göçü o kadar önemli rol oynamaktadır. Michael'a göre, itme faktörleri düşük ücret ve yüksek

işsizliktir, çekme faktörleri esastır ve alıcı ilçelerde yabancı işçiler tarafından yerine getirilmesi beklenen kaçınılmaz ihtiyaçlardır. Ayrıca, bu teori, diğer ülkelerden emeğin çekilmesini, yani yapısal enflasyonu, motivasyonel problemleri, ekonomik dualizmi ve emek arzının demografisini açıklayan sanayileşmiş ülkelerin dört temel özelliğini vurgulamaktadır (Massey et al., 1993).

1.4.5. Dünya Sistem Teorisi

Wallerstein'ın (1974) çalışması, göçe yönelik bir dizi sosyolojik yaklaşıma ilham Verdir. Dünya sistem teorisi, kapitalist dünya ekonomisinin dinamikleri ile uluslararası göçün kökenini açıklayan makro sosyolojik perspektiftir. Sermaye birikiminin arkasındaki sürücü, kapitalist ülkeleri yeni hammadde, arazi ve yeni düşük maliyetli emek aramaya zorlamıştır. Kapitalist ekonomik ilişkilerin dünya çapında böyle penetrasyonu, çevresel, kapitalist olmayan toplumlarda mobil bir nüfus yaratmıştır. Merkezden gelen akımlar, emek göçü gibi çevreden karşı akar. Bu tip göç, menşei ve varış ülkesi, yani kültürel, ulaşım, iletişim bağlantıları veya dilsel yakınlık arasındaki çeşitli bağlantılar ile kolaylaştırılır. Bu teoriye göre göç bu nedenle geçmişteki sömürgeci güçler ve eski kolonileri arasında ortaya olasılığı daha yüksektir ve büyük bir coğrafi mesafe içinde yer alan ülkeler arasındaki bağlantıların varlığını açıklamamak için özellikle yararlıdır.

1.4.6. Ağ Teorisi

Ağ teorisi, sosyal ağların ortak bir topluluk içinde varlığını vurgulayan göçe yönelik sosyolojik bir yaklaşımdır (Taylor, 1986). Massey'e göre, göçmen ağları "göçmenleri, eski göçmenleri ve köken ile varış bölgelerindeki göçmenleri akrabalık, dostluk ve ortak menşe topluluğu bağları aracılığıyla birbirine bağlayan kişiler arası bağlardır. Daha sonra, bu tür ağların varlığı, göç eğilimini arttırır, çünkü bilgi, iş ve ev arama desteği ve hedef ülkede potansiyel sosyal bütünleşme sağlarlar, yani. Maliyetleri ve hareket risklerini düşürürler ve göç için beklenen net getirileri arttırırlar. Genel olarak, ağlar bir yandan göç sürecinin bir sonucu olarak değil, diğer yandan ek harekete neden olan faktörler olarak anlaşılmalıdır. Bu nedenle, ağ teorisi, uluslararası hareketlerin

devamlılığını açıklayan teorik katkılara aittir. Genel olarak, göçü başlatan koşulları ve mekân olarak zaman içinde sürdüren koşulları ayırt etmek yararlıdır, çünkü kesin olarak Massey (1993) tarafından işaret edilmiştir, bunlar oldukça farklı olabilir. İlk faktörler ortadan kalkmamış olsa da, göç sürecinde bağımsız nedenler olarak işlev gören yeni koşullar ortaya çıkabilir. Bu ağların bir sonucu olarak, sonraki göçler karar verme sürecinde diğer göçmenler için fırsatları artırmaya olumlu katkıda bulunmuştur. Ayrıca, Vertovec (2002) ve Dustmann ve Glitz (2005), diaspora'nın ve diğer ağların, göçmenleri kendi hedeflerini seçtiğinde etkileme yeteneğine sahip olduğunu belirtmektedir. Ağ bağlantılarının yurtdışında istihdama geniş erişim sağlayan bir sosyal sermaye biçimi olduğu ortaya çıkıyor (Massey ve ark. 1993).

1.4.7. Kurumsal Teori

Uluslararası göçün kökeni ile emek alan ülkelerin işverenleri ve emek gönderen ülkelerin potansiyel göçmenleri arasındaki dengesizlikten yararlanmak için bir dizi kurum ve kuruluşlar kurulmuştur. Sanayileşmiş ülkelerde istihdam olanakları arayan çok sayıda insan ve bu ülkelerde mevcut sınırlı göçmen vizeleri arasında önemli bir uyumsuzluk vardır (Massey et al. 1993). Sonuç olarak, göçmenlerin ve işverenlerin sorunlarını çözmek için Kâr amacı gütmeyen kuruluşların çoğu, göçmenlerin insani yönüne önem verirken, özel girişimcilerle birlikte kar amacı gütmeyen kuruluşlar sınırların aşılmasını, yasal ve seyahat belgelerinin sahteciliğini, göçmenler ve varış yerinin yasal sakinleri / vatandaşları arasında evlilik düzenlemesini kolaylaştırmaktadır ve ücret karşılığında yüksek oranda kredi imkânı sağlamaktadır (Massey et al. 1993). Kar amacı gütmeyen kuruluşlar genellikle yasadışı davranışlarla uğraşırken, çoğu kar amacı gütmeyen kuruluş, etkilenen göçmenlere danışmanlık, sosyal hizmetler, hukuki danışmanlık, göçmenlik yasaları hakkında farkındalık ve yollarla yardım sağlamaktadır. Kurumsal teori özellikle günümüz bağlamında hem emek gönderme hem de alıcı ülkeler için daha elverişli ve güçlü bir politika çerçevesi oluşturmak için önemlidir.

Bu teoriye göre (Abadan-unat, 2006)

- Uluslararası göçmenlerin sayısı arttıkça, uluslararası göç akışları daha kurumsallaşır.
- Kurumsallaşma rejimi devlet teftişini zorlaştırıyor. Güvenlik güçleri veya ilgili kurumlar tarafından yapılan kontroller insan kaçakçılığını artırmaktadır: daha fazla göç politikası, insan hakları savunucularının direnişiyle karşı karşıyadır.

1.4.8. Kümülatif Nedensel Teori

Kümülatif Nedensellik Teorisi, 1956'da Gunnar Myrdal tarafından geliştirildi. Douglas Massey ve arkadaşları tarafından daha da geliştirildi. (Massey, 1990; Massey, Goldring, & Durand, 1994). Teori, bir göç akışının neden başladığını ve büyümeye devam ettiğini açıklıyor grow (Fussell & Massey, 2004). Kısacası, ilk göçmen akrabalarına, arkadaşlarına ve orijin ülkesindeki diğerlerine sosyal sermaye sağladığı ve sonuçta hedef ülkelerdeki asgari riskle karşı karşıya kaldıkları için, ilk göçmen menşe'i ülkesindeki akraba, arkadaş ve diğerlerine sosyal sermaye sağladığı için zaman içinde giden göçmen sayısının nasıl arttığını açıklıyor. (Jennissen, 2004). Bu durum insanları gittikçe daha fazla göç etmeye teşvik ediyor ve etkiliyor. Kümülatif Nedensellik Teorisi, Sistem Teorisi ve / veya Ağ Teorisi kapsamında ele alınabilir.

Bu teori uluslararası göçü kendine özgü bir dinamik olarak görmektedir ve aşağıdaki varsayımlara sahiptir (massy vd. 1993, Abadan-unat, 2006):

1. Uluslararası göç nedeniyle sosyal göç. Ekonomik ve ekonomik değişiklikler, söz konusu hükümetlerin bu hareketi durdurmasını veya yavaşlatmasını zorlaştırmaktadır.
2. İşsizlik zamanlarında, ilgili hükümetler, ev işçilerini, göçmenlerin çalıştığı işyerlerinde istihdam etmeyi başaramamaktadır.

1.5. GÖÇMEN İŞÇILER KAVRAMI

Göçmen işçiler kavramı ikiye ayrılabilir. Bu Horakova'nın sınıflandırdığı ve göçmen işçilerin niyetine dayandığı şeydir: Bir ülkeden diğerine göç etmelerine ve daha uzun

süre kalmaya niyetlenmelerine rağmen kısa bir süre kalmayı amaçlayan gruptur (Horakava, 2007).

İlk gruptaki göçmen işçiler ve aileleri genellikle göç ettikleri ülkenin vatandaşı olup, göç ettikleri ülkede yasal koşullar sağlayarak oturma izni almaktadırlar. İkinci gruptaki göçmenler biraz daha karmaşıktır. Bu gruptaki göçmenler, göç ettikleri ülke yasalarına göre sürekli çalışma izni almakta ve çalışma izninin kapsamı gereği belirli işlerde çalışmaktadırlar. Özellikle bu, sığır işçilerinin ve mevsimlik işçilerin tanımıdır (Civan ve Gökalp, 2011).

Her iki gruptaki göçmen işçiler bazen ülkeye yasadışı erişim yoluyla veya izin sürelerini geçerek ülkeye girerler. "Düzensiz veya kayıtsız göçmen, yasal statüsü geçtiği ülkede veya ülkesinde olduğu kişidir" (Politika, 2012).

Uluslararası düzenlemelere baktığımızda, göçmen iş tanımının 'geniş' olmadığını görüyoruz. Birleşmiş Milletler Tüm Göçmen Çalışanların ve Aile Üyelerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Sözleşme hariç, göçmen işçiler tanımı kapsamında yasadışı göçmen işçiler tutulmuştur (civan ve Gökalp, 2011).

Sözleşme makalede, göçmen işçiler için çeşitli tanımlar yapılmıştır (Alpar, 2000; Süzek, 2008). Bu makalede, hayatta kalma, sınır işçileri ve mevsimlik işçiler açıklanmaktadır. Esas olarak, bu sözleşme 13 Ocak 1999'da Türkiye'ye imza atan işçi gönderen ülkeler ile 4662 sayılı Kanun ile kabul edilen 26.4.2001 tarihli Parlamento arasında imzalanmıştır (Toksöz, Erdoğdu ve Kaska, 2012). Başka bir ülkede belirli bir işi yapmak üzere öğrenciler, stajyerler ve işverenler tarafından gönderilen işçiler, tüm uluslararası düzenlemelerdeki göçmen işçilerin tanımlarıyla açıkça belirtilmiştir (Civan ve Gökalp, 2011). Özellikle son yıllarda emeklilik göçünü tartışmak mümkündür.

1.5.1. ILO Sözleşmeleri Açısından

1949 tarihli ILO Sözleşmesi ve 1975 tarihli 19. Sözleşme'nin Maddesi olan göçmen işçi, kendi adına olmayan ve bir ülkeden diğerine göç eden bir göçmen işçi olarak kabul edilir. (Alpar, 2000; Karaca, 2005: ILO, 2006: Civan ve Gökalp, 2011).

Yukarıdaki tanımlara baktığımızda, yasadışı göçmen işçilerin kapsam dışı tutulduğu görülmektedir. Bu nedenle, sadece bu Sözleşme kapsamında olanlar bu sözleşmeden yararlanabilir. ILO'nun 97 sayılı istihdam amacıyla göç Sözleşmesi, yasal statüye sahip göçmen işçilerle ilgilidir ve onları ülkelerinden ayırmaktadır. Seyahat, kabul ve gelir transferi (Toksöz, Erdoğdu ve Kaşka, 2012), başka bir deyişle ILO sözleşmesinin tanımı yalnızca göç edilen ülke yasalarına uygun olarak çalışma ilişkisini kapsar (Civan & Gökalp, 2011). Düzensiz göçle ilgili endişelerin arttığı bir zamanda kabul edilen 143 sayılı sözleşme, kapsam bakımından daha geniştir ve kötü niyetli koşullar altında işçi göçüne yoğunlaşmıştır (Toksöz, Erdoğdu ve Kaşka, 2012). Bu Sözleşme, yasadışı göç ve düzensiz göçmenlerin istihdamının ve bu gibi durumlarda rol oynayanlara ceza verilmesinin öngörülmesini şart koşar. Ayrıca, 2006 yılında İşçi Göçüne İlişkin Çok Taraflı Çerçeve metni, düzenli ve düzensiz göçmen haklarının Sözleşme' nin ruhuna uygun şekilde korunmasını sağlamaktadır (ILO, 2006; Toksöz, Erdoğdu ve Kaşka, 2012).

1.5.2. Birleşmiş Milletler Sözleşmelerine İlişkin İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

Mültecilerin Statüsü Sözleşmesi, Vatansız Kişilerin Statüsü Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Tüm Göçmen Çalışanların ve Ailelerin Haklarının Korunmasına İlişkin Sözleşme (Alpar, 2000; Civan ve Gökalp, 2011). Birleşmiş Milletler Sözleşmesi' nin 1 maddesinde, yukarıda belirttiğimiz tüm göçmen işçilerin ve ailelerinin haklarının korunması, istihdam edilen veya bağlı olmadığı bir devlette ücretli bir faaliyette çalışan olarak istihdam edilen kisi, göçmen işçi olarak kabul edilir. Diğer tanımlarda bir sınırlama olsa da, bu sınırlama bu makalede söz konusu değildir.

Ayrıca 1999 yılında Türkiye tarafından imzalanan ve 2004 yılında Bakanlar Kurulu tarafından onaylanan bu anlaşma hala devlet tarafından onaylanan 42 ülke için geçerlidir. Bu makale yasadışı göçmen işçilerin hakları kapsamında değildir, ancak diğer ülkelerin onaylamamasında en önemli faktör olduğu gösterilmiştir (Civan & Gökalp, 2011).

1.5.3. Avrupa Sosyal Şartı

Avrupa düzeyinde düzenlemeler açısından Avrupa düzeyinde sorunu belirleyen ilk düzenlemelerden biridir. Bu hükmün 19. Maddesi, göçmen işçilerin ve ailelerinin korunmş ve yardım hakkıyla ilgili bir düzenleme getirmektedir. Makale göçmenleri açıkça tanımlamaz (Civan ve Gökalp, 2011).

24 Kasım 1977 tarihli Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsü Avrupa Sözleşmesi de bu başlık altında incelenebilir. Yukarıda belirtilen sözleşmede göçmen işçi, sözleşmeye taraf olan ve sözleşmeli bir ortak olan başka bir devlet tarafından kendi ülkesinde ikamet edip çalışmasına izin verilen bir kişi olarak tanımlanmaktadır (Civan ve Gökalp. 2011).

Bu tanımı incelediğimizde, "izin" konusu dikkat çekicidir. Göçmen işçi statüsüne geçmek için, bir kişinin hedef ülkeden izin alması gerekir. Bu nedenle, göçmen işçilerin tanımı bu düzenlemede daraltılmıştır ve Avrupa Birliği düzeyinde çok farklı bir durum söz konusudur.

13 Kasım 2007'de imzalanan Lizbon Antlaşması ile değiştirilen Avrupa birliği'nin işleyişine ilişkin Antlaşmada, Avrupa Birliği ve tüm AB üye devletleri vatandaşları 45. maddeye (Civan ve Gökalp) uygun olarak düzenlenen işçilerin serbest dolaşımına serbestçe girebilir ve yerleşebilirler (2011).

1.6. BAŞLICA GÖÇ KATEGORILERI

Birçok çalışmada, göçü farklı kategorilere ayırmıştır, örneğin, Ficher genellikle göçü zorunlu ve gönüllü bir göç olarak sınıflandırmıştır. Peterson'a göre, ilkel göç, kontrol göçü, serbest göç ve zorla göç arasında bir ayrım vardır. Türkiye'de ayrım esasen

şehirden şehre, şehirden ülkeye, kırsaldan kente ve kırsaldan kıra olarak sıralanmıştır (Peterson, 2002: 24'den aktaran Kurt, 2006: 150). Uluslararası göç, göçü etkileyen faktörlere bağlı olarak farklı kategorilere ayrılmıştır. Bu bölüm, literatüre katkıda bulunanların belirlediği uluslararası göç türlerini kısaca açıklamaya çalışır.

1.6.1. Emek Göçü

İşgücü göçü, başka bir ülkede istihdam için sınır ötesi hareket olarak tanımlanmaktadır. Yüksek vasıflı, yarı vasıflı ve vasıfsız göçmenleri içerir. (Ennissen, 2004). İşçi göçü, yüksek vasıflı, vasıfsız düşük ücret ve geçici işçilik göçünü içerir. (Bell, Alves, de Oliveira and Zuin, 2010). Uluslararası göç Örgütü (IOM) ekonomik göçmenleri işgücü göçmenlerinden ayırır. İş seyahatinde olanlar, sözleşmeli göçmen işçiler, yerleşik göçmen işçiler, yüksek vasıflı göçmen işçiler, göçmen yatırımcılar, projeye bağlı işçiler, mevsimlik göçmen işçiler ve geçici göçmen işçiler de dâhil olmak üzere birçok göçmen işçi alt grubu tanımlanmaktadır. "İşçi göçmenler" istihdam amacıyla hareket edenler olarak tanımlanmaktadır.

1.6.2. Ekonomik Göç

Yukarıdakilere ek olarak, farklı göç türlerini tanımlamak için farklı terimler kullanılır. En popüler terim ekonomik göçtür. Daha iyi ücretli işler ve daha iyi imkânlarla birinin yaşam standardını iyileştirmek için bir ülkeden diğerine geçme kararı olarak tanımlanmaktadır. Bu geleneksel emek göçü kavramına çok benzemekedir. Ekonomik göçte, ekonomik faydalara öncelik verilir.Literatürde bulunan bir diğer terim, kendi ülkelerinde iç savaşlar ve siyasi ayrımcılık nedeniyle bir ülkeden diğerine göç eden insanlar olan politik göçmenlerdir. "Ekonomik göçmenler", yatırımcılar veya iş seyahatleri gibi ekonomik faaliyetleri gerçekleştirmek için bir devlete giren insanları içeren potansiyel olarak daha geniş bir grup oluşturur, ancak "işçi göçmenleri" kategorisine benzer daha dar bir anlamda da anlaşılabilir (Uluslararası Göç Örgütü (IOM)).

1.6.3. Zorunlu Göç

Literatürdeki diğer yaygın sınıflandırma Zorunlu ve Gönüllü göçtür (Hugo, 2008; Koppenberg, 2012; Zetter, 2015). Bir ülkeden diğerine göçmen sığınmacı, mülteci ve ülke içinde yerlerinden edilmiş kişiler olarak taşınan kişiler zorunlu göçmen olarak kabul edilir. IASFM'in tanımına göre, zorunlu göç; göçmenlerin ve ülke içinde yerlerinden edilmiş kişilerin hareketlerini ifade eden genel bir terimdir, (çatışmalarla yerinden edilenler) ve ayrıca doğal veya çevresel felaketler, kimyasal veya nükleer felaketler, kıtlık veya kalkınma projeleriyle yerinden edilmiş kişiler. Ancak bu tanım tek değildir. Birçok araştırmacı ve kuruluş, zorunlu göçün ne olduğunu belirlemek için zorunlu göçü yasal, politik, coğrafi veya insani bakış açısıyla belirlemeye çalışmaktadır. Bu nedenle, zorunlu göçmenler "yaşamlarını veya güvenliklerini tehdit eden olaylar nedeniyle kaçan veya evlerini veya alışılmış ikamet yerlerini terk etmek zorunda kalanlar" olarak tanımlanmaktadır (Martin, 2000: 4). IOM, zorunlu göçmenleri "zulümden, çatışmalardan, baskıdan, doğal ve insan kaynaklı felaketlerden, ekolojik bozulmadan ya da yaşamlarını, özgürlüğünü veya geçimini tehlikeye sokan diğer durumlardan kaçmak için göç eden bir kişi veya insan" olarak tanımlamaktadır (IOM: Birleşmiş Milletler 2000: 8). Zorla göç, çatışmalar ve siyasi belirsizlikler nedeniyle sınırları aşan mülteciler ve sığınmacılar ile doğal afetler ve inşaat projeleri nedeniyle yerleşim alanlarını kaybeden göçmenleri içermektedir (Bell, Alves, de Oliveira ve Zuin , 2010). Mülteciler, sığınmacılar, insan kaçakçılığı yapan kişiler, ülke içinde yerinden olmuş kişiler, kalkınma yerleri, çevresel yer değiştirmeler, afet yer değiştirmeleri ve geri dönüşler) gibi zorunlu göçler. Mülteci statüsü arayan yabancı bir ülkeyi ziyaret eden sığınmacılar, sığınmacı göçmen olarak kabul edilmektedir (Ennissen, 2004).

1.6.4. Gönüllü Göç:

Emek sağlayanlar da dâhil olmak üzere farklı amaçlar için hareket eden diğerleri gönüllü göçmen olarak kabul edilir. Eski grubun, kendi ülkelerinde yaşadıkları mücadeleler nedeniyle farklı bir ülkeye göç etmekten başka seçeneği yoktur, ikincisi kişisel kazanç arayışı içinde gönüllü olarak göç eder. Van Hear'a (1998) göre, gönüllü göç genellikle ekonomik fırsatları ararken ekonomik çekme ve itme faktörleri tarafından

motive edilir. Zorunlu göç veya istemsiz göç, aksine fiziksel refahlarını beklenen bir tehditten korumak için evlerinden fiziki güvenlikleri için kaçan insanların hareketini ifade eder. Zorunlu göçün genel olarak savaşlar, çatışmalar ve zulüm ile ilgili olduğunu gösteren, Betts (2009) tarafından da benzer bir tanım verilmektedir; oysa gönüllü göç, istihdam, çalışma ve ailenin yeniden birleşmesi gibi faktörlerle ekonomik olarak motive edilmiş bir harekettir (IOM: Birleşmiş Milletler 2000).

1.6.5. Çevresel Göç:

Günümüzde, çevresel göç, göç literatüründe de popüler bir terim haline gelmiştir (Laczko ve Aghazarm, 2009). Çevresel göçmenler çölleşme, deniz seviyelerinde yükselme ve kuraklık gibi çevresel koşullar nedeniyle kendi ülkelerinden göç edenlerdir. Yukarıdakiler ışığında, uluslararası göç türlerinin zaman içinde sürekli değiştiği görülmektedir. Bunun nedeni, araştırmacıların ortaya çıkan itme ve çekme faktörlerine dayanarak yeni göç kategorileri belirlemeleridir. Bu nedenle, göçün değişen sosyoekonomik ve jeopolitik koşullarla birlikte sürekli değişen bir konu olduğu anlaşılmaktadır.

1.6.6. Dönüş Göçü:

Uluslararası göçmenler yabancı bir ülkede uluslararası göçmen olarak yaşayan ve en az bir yıl boyunca kendi ülkesinde kalmak suretiyle vatandaşlık alarak ülkelerine dönmek niyetinde ise, onlar dönüş göçmeni olarak adlandırılır. (Ennissen, 2004). Dönüş göçü, "göçmenlerin kendi iradesiyle, yurt dışında önemli bir süre sonra menşe ülkelerine geri döndüğü durum" olarak tanımlanmaktadır" (Dustmann & Weiss, 2007, s. 238).

1.6.7. Zincir Göçü:

Ailenin yeniden birleşmesi ve aile oluşumu için bir ülkeden diğerine göçeden bireyler zincir göçmen olarak kabul edilir (Ennissen, 2004).

1.6.8. Uluslararası Emeklilik Göçü

Yurt dışında ikamet için emekli satın alma özelliğine denir (Bell et al. 2010). Bu olgu hem teorik hemde ahlaki kaygıları içermektedir. Göçmenler, genç ve yaşlıların en son kohortunun en "kültürel açıdan yenilikçi" üyelerinden bazılarını içerir, yaşlılık yaklaşımı olumlu ve gelişimsel, tutum ve isteklerde daha yaygın olarak paylaşılan değişiklikleri gösterebilir. Endişeler arasında, katılımcılar için refah sonuçları, özellikle gayri resmi ve resmi bakım ve desteğe erişmeleri için orta-uzun vadeli etkileri çok net değildir. IRM ayrıca aktüerleri demografileri ve insan hizmetleri planlamacılarını da ilgilendirir, çünkü akımlar bir ülkenin yaş dağılımını ve yaşlılık gelir desteği, sağlık hizmetleri ve uzun vadeli bakım üzerine hükümet harcamalarının uluslararası dağılımını değiştirme potansiyeline sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TÜRKİYE'YE VE TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASINA GÖÇ

2.1. Türkiye'deki Göçmenler Hakkında Tarihi Bilgi

Türkiye, çatışmaların ve sürdürülemezliğin hüküm sürdüğü, doğu ve batıdaki bazı Orta Doğu ve Asya ülkeleri ile batıda yüksek refah ve insan hakları standartlarına sahip Avrupa ülkeleri arasında bir köprü görevi görmektedir. Türkiye, Ortadoğu'daki çatışmalar gibi bazı nedenlerden dolayı Avrupa Birliği (AB) ülkelerine gitmeyi amaçlayan göçmenler için bir geçiş noktasıdır, özellikle komşu ülkelerde, siyasi ve ekonomik istikrarsızlıklar, dağlık ve kontrolü zor doğu sınırları, Ege ve Akdeniz'in coğrafi yapısı yasadışı geçiş için uygun maliyettedir. Türkiye, özellikle son zamanlarda artan ekonomik ve bölgesel gücü nedeniyle düzenli ve düzensiz göç için cazip bir yer haline gelmiştir. Tüm bu faktörler göz önüne alındığında göç Türkiye'nin ekonomik, sosyo-kültürel ve demografik yapısının yanı sıra kamu düzeni ve güvenliğini de derinden etkilemektedir. Coğrafi ve stratejik konumu nedeniyle Türkiye, kitlesel sığınma hareketleri de dâhil olmak üzere geniş anlamda göç hareketlerinin son durağı olmuştur ve milyonlarca göçmene ev sahipliği yapmıştır. (DGMM)

İçduygu ve Aksel (2013: 168), Türkiye'deki göç düzenlerini dört ana döneme ayırarak tanımlar ve analiz eder ve çalışmanın bu bölümünün kesin bir şekilde düzenlenmesi için, bu çalışmada aynı dört dönemlik bölüm kullanılacaktır. Süreklilik ve süreksizlik kalıplarını belirlemek için, bu dört dönemin incelenmesi hayati önem taşımaktadır.

1. İlk dönem 1923-1950'lerde iki yönlü göç ve göç dolaşımını ifade etmektedir. Bu dönem tarihsel olarak Türkiye'de göç ile tespit edilmiştir. Geçiş ile ilgili olarak bu dönemde gerçekleşen diğer önemli olaylar Tablo 2'de listelenir.

Tablo 2. 1. 1923-1950'deki Olaylar

YILLAR	OLAYLAR
1913	Osmanlı İmparatorluğu ile Bulgaristan Krallığı arasındaki Konstantinopolis Antlaşması, isteğe bağlı karşılıklı nüfus değişimini kolaylaştırmaktadır.
1915	Osmanlı İmparatorluğu ile Bulgaristan Krallığı arasındaki Konstantinopolis Antlaşması, isteğe bağlı karşılıklı nüfus değişimini kolaylaştırmaktadır.
1923	Ermeni sınırdışı
1923	Lozan Antlaşması
1923	Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu
	Yunan ve Türk Nüfusunun Değişimine İlişkin Sözleşme
1934	2510/1934 sayılı İskân Kanunu

Kaynak: İçduygu&Aksel 2013: 169

1950'lerden sonra gerçekleşen ikinci dönem "göç patlaması" olarak tanımlanıyor.Bu dönem, Tablo 2.1 ‘deki listelenen bu önemli olaylara tanık oldu.

Tablo 2. 2 1950-1974 Yılları Arasındaki Olaylar.

YILLAR	OLAYLAR
1950	5683/1950 Yılında Yurt Dışındaki Yabancıların İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun
1951	Mültecilerin Statüsüne İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi
1955	Türkiye'den Yunan göçü
1950'lerin sonunda	SSCB'den erken valiz yatırımcıları
1961	Türkiye-Batı Almanya işçi alımı sözleşmesi
1967	Mültecilerin Statüsüne İlişkin Birleşmiş Milletler Protokolü
1973-1974	Petrol krizi ve Avrupa'ya emek göçünün durması

Kaynak: İçduygu&Aksel 2013:169

Üçüncü dönem, 1980'de “yeni göç kalıplarının ortaya çıkışı” ve bu dönem şeklinde Tablo 2.2’deki listelenen olayları içermektedir.

Tablo 2. 3 1980-1999 Yılları Arasındaki Olaylar

Yıllara Göre	Olaylar
1982	1982 Anayasa
The 1980s	Sovyetler Birliği'nin Afganistan ve Afgan göçünü istila etmesi
1980-1988	İran ve Irak arasındaki Birinci Pers Körfezi Savaşı
1991	Soğuk Savaşın Sonu ve Sovyet sonrası bölgelerden göç
1989	1989'da Türklerin Bulgaristan'dan atılması
1991	Körfez Savaşı ve Kürt nüfusun kitlesel göçü
1994	Başka bir ülkeden sığınma almak için izin
1995	4112/1995 Sayılı Vatandaşlık Yasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
1999	Helsinki Avrupa Konseyi

Kaynak: İçduygu&Aksel 2013:169

2000'li yıllardan bu yana yeni geçiş biçimleri ve yönetimi Türk yasasını da şekillendirmiş, güncellemiş ve Tablo 2.4'deki değişiklikler 2000'li yıllarda gerçekleşmiştir.

Tablo 2. 4 2000'li Yıllarda Olaylar

Yıllara Göre	Olaylar
2003	4817 sayılı yabancılar için Çalışma İzni Kanunu
2005	Türkiye Ulusal Sığınma ve Göç büyük yalımalı
2006	Yerleşim kanunu 5543/2006
2009	Kanun 5901/2009 Türk Vatandaşlık Hukuku
2010	Yurtdışında Türkler ve İlgili Topluluklar Başkanlığı
2012	Suriyeli mülteciler göç
2013	Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 6458/2013

Kaynak: İçduygu&Aksel 2013:170

1979 devriminin ardından ilk mülteci dalgası İran'dan geldi. Diğer büyük mülteci akımları 1988 yılında Irak'tan kaçan Kürtler, yaklaşık 60.000 sayılı ve 1991 yılında, ne zaman yarım milyon kişi Türkiye'de sığınak bulundu. 1989 yılında, Bulgaristan'ın "canlanma süreci" azınlıklara karşı bir asimilasyon kampanyası neredeyse 310,000 etnik Türk Türkiye'ye sığındı. Önümüzdeki yıllarda Bosna Hersek ve Kosova ' daki savaşlar sırasında Türkiye 25.000 Bosnalı ve 18.000 Kosovalıya sığınma hakkı verdir.

Türk devletinin bu krizlere karşı tepkileri birbirinden oldukça farklıydı (Eylül 2014:160-161). Türkiye, Alman, Rus, Ukrayna, Azerbaycan, İran, Irak, Afgan, Ermeni, Gürcü ve Moldovalı ve Senegalli göçmenlerin küçük topluluklarının önemli topluluklarına ev sahipliği yapıyor. En belirgin şekilde, Türkiye de diğer Avrupa ülkelerinden daha fazla sayıda mülteci alıyor. İran, Irak, Afganistan ve Somali'den

geliyorlar, ancak en son ve Suriye'den fark ediliyorlar (Düvell 2014: s.37). Son on yılda da Türkiye'ye uluslararası seyahat hızla artmıştır.

Tablo 2. 5 Cumhuriyet Döneminde Türkiye'ye Kitlesel Göç Hareketleri

Yıllara Göre	Türkiye'ye göç eden kişi sayısı	Ana ülkeler
1922-1938	384.000	Yunanistan
1923-1945	800.000	Balkanlar
1933-1945	800	Almanya
1988	51.542	Irak
1989	345.000	Bulgaristan
1991	467.489	Irak
1992-1998	20.000	Bosna
1999	17.746	Kosovo
2001	10.500	Makedonya
2011-2017	3.000.000	Suriye

Kaynak: (DGMM, 2017).

1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana, göç politikası ulus oluşturma aracı olmuştur ve homojen bir Türk kimliği kurmayı amaçlamaktadır (Icduygu, A. ve deniz, S. 2009). 1925'ten sonra Türkiye, Türkçe konuşabilen Müslüman göçmenleri kabul etmeye devam etti (Türkçe dil göçmenleri). Türkleşme politikaları, Türk kökenli ve kültürlü Müslümanların Türkiye'ye göçünü teşvik ederken, gayrimüslimler ya da Türkiye'nin Osmanlı mirasına yabancı olarak algılananlar Türk ve Müslüman kimliğine yönelik bir tehdit olarak kabul edildi. Öte yandan, 1935-1940

yılları arasında Balkan ülkelerinden gelen göçmenlerin %90'ından fazlası. 1954-1956 yılları arasında Yugoslavya'dan göçeden 35000 Müslüman Slavlar. 1980 yılına kadar 55 yıl boyunca Türkiye, Bulgaristan'dan yüzde 36, Yunanistan'dan yüzde 30, Yugoslavya'dan yüzde 22,1 ve Romanya'dan yüzde 8,9 olan 1,3 milyon göçmen kabul etti.

Tablo 2. 6 Türkiye'ye 1923-2000 Yılları Arasında Farklı Ülkelerden Gelen Göçmenler Sayısı

Ülkeler	1923-1939	1940-1945	1946-1997	Toplam
BULGARİSTAN	198688	15744	603726	818158
YUNANİSTAN	384000		25889	409889
ROMANYA	117095	4201	1266	122562
YUGOSLAVYA	115427	1671	188600	305698
TURKISTAN			2878	2878
DİĞER	7998	1005	8631	17634
TOPLAM	815210	21616	819481	1656307

Kaynak: (DGMM, 2017).

2000'li yılların başında Türkiye, Suriye, Irak, Afganistan, Somali, Pakistan, Yemen, Türkmenistan ve diğer ülkelerden sığınmacılar için bir merkez haline gelmişti. İran, Irak ve Suriye gibi Ortadoğu Devletleri ile vizesiz ikili anlaşmalar ve komşu eski Sovyet Cumhuriyetleri sayesinde de Avrupa'ya geçiş ülkesi oldu (Icdugu, A. ve yükseklere, D. 2010).

Bugün Türkiye, göç için bir transit ülkedir. Giriş sayısında kademeli bir artış var (DGMM, 2017). 2005 yılında 20.275.213 iken, 32.058.216 sayısı ile 2017 yılında en fazla giriş sayısına ulaştı. 2005 yılında 20.275.213 iken, 2014 yılında 35.115.789 sayısı

ile maksimum giriş sayısına ulaştı. 2016'da hafif bir düşüş olsa da, 2005'ten bugüne kadar, 2015'te Türkiye'ye giriş sayısının 2005'e kıyasla yüzde 70 arttığını hafif bir artış bulabiliriz.

Şekil 2. 1 2005-2017 Yılları Arasında Türkiye'ye Giriş Yapan Göçmenlerin Sayısı

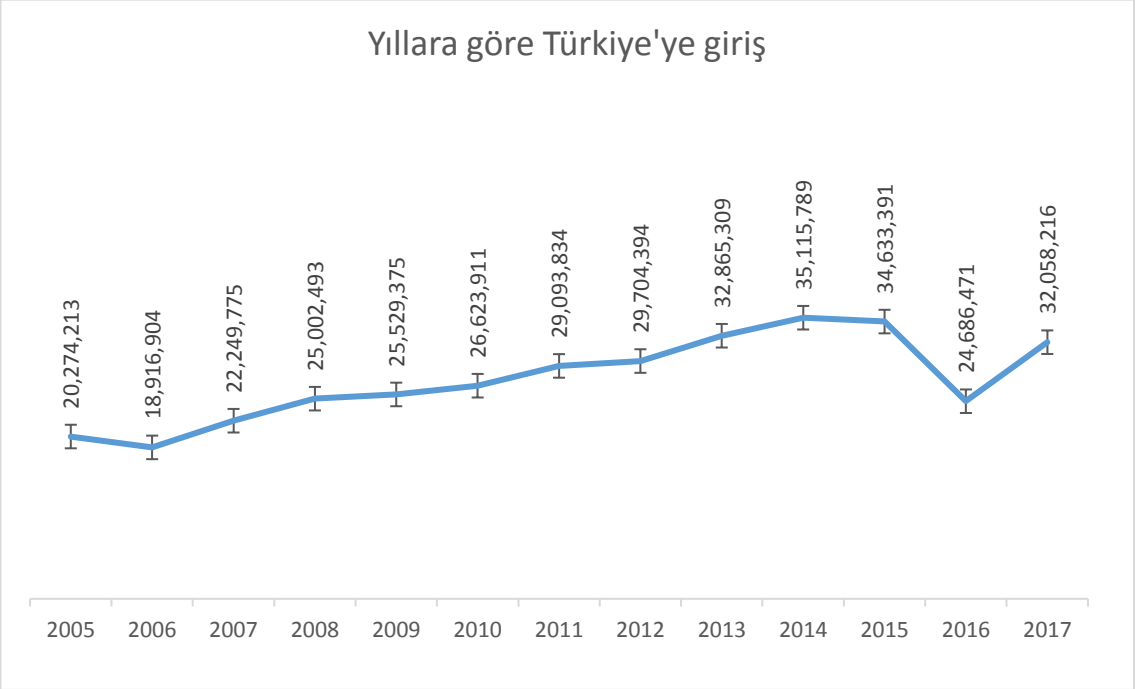

Kaynak: İçişleri Bakanlığı göç Yönetimi Genel Müdürlüğü.

2018 yılı itibariyle Türkiye İstatistik Kurumu Türkiye'de 1.923.894 göçmen saymıştır.

Tablo 2. 7 Türkiye'de Doğum Yeri Ve Cinsiyete Göre Yabancı Uyruklu Nüfusü, 2014-2017

Doğum Yeri	2014	2015	2016	2017	Erkek	Kadın
Toplam	1 459 775	1 592 437	1 777 290	1 923 894	903 228	1 020 666
Bulgaristan	382 068	378 658	373 957	366 238	168 773	197 465
Almanya	259 078	263 318	272 664	277 903	131 130	146 773
Suriye	66 056	76 413	98 052	109 399	62 830	46 569
Irak	52 220	97 528	146 097	199 744	107 096	92 648
Azerbaycan	46 107	52 836	64 186	71 150	31 349	39 801
Afganistan	33 770	38 692	59 295	78 678	45 982	32 696
İran	30 192	36 226	47 464	53 844	28 369	25 475
Makedonya	44 342	43 400	42 292	40 952	18 814	22 138
Özbekistan	29 632	36 083	43 737	52 058	17 452	34 606
Turkmenistan	19 876	24 937	30 336	45 168	16 718	28 450
Rusya	30 253	34 486	37 781	37 435	11 160	26 275
Hollanda	32 043	32 345	34 125	34 063	15 563	18 500
İngiltere	32 251	32 140	32 387	29 180	13 262	15 918
Fransa	28 091	28 507	33 277	35 269	17 480	17 789
Yunanistan	27 083	26 928	26 064	23 350	10 552	12 798
Belçika	27 850	26 531	28 431	28 923	13 245	15 678
Gürcistan	24 082	25 019	27 837	29 101	5 737	23 364
Diğer Ülkeler	271673	314364	354851	387693	175701	211992

Kaynak: TÜİK, Doğum Yeri istatistikleri, 2014-2017

Yabancı nüfus 2017 yılında Türkiye'ye gelmiştir, %26,6'sı bundan sonar %10,4 ile Afganistan, % 7,7 ile Suriye, % 5,7 ile Azerbaycan ve % 5,6 ile Türkmenistan'dır.

2.2. TÜRKIYE'NIN IŞGÜCÜ PIYASASI

Türkiye 70 milyonunun üzerinde nüfusu ile bütün zorluklara rağmen ekonomisi ile ayakta kalabilmek için mücadele verdiği ve bulunduğu coğrafyanın en büyük ve en güçlü ülkelerinden biridir. Ayrıca Türkiye, Avrupa'da kalabalık ve genç nüfusa sahip ülkelerden biridir. Aslında bu durum AB'ne üyelik sürecinde Türkiye için, hem bir olumlu hem de olumsuz fırsatlar anlamına gelmektedir. Ancak bugün için fırsatlardan öte sorunlar daha fazla öne çıkmaktadır (Sapancalı,2007, s.9). Bu sebeple Türkiye' de aktif bir işgücü piyasası, sürdürülebilir kalkınma ve refah bakımından vazgeçilmez ön şart olmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının yapısal özelliklerinin bilinmesi, işgücü piyasasına yönelik politikaların belirlenmesinde ve işgücü piyasası sorunlarının çözümünde rehberlik edecektir.

Türkiye'de işgücü piyasasının araştırılmasında nüfusun en önemli göstergesi. Nüfus, işgücü piyasası ile yakından ilgili bir alandır. Emek arzını etkileyen faktörler demografik dinamiklerle belirlenir. Nüfusun doğurganlık oranı, emek arzını etkileyen demografik bulgulardan biridir. . Doğurganlık, uzun vadede işgücünün büyüklüğünü belirlemede en önemli faktördür. Toplam emek arzı, önceki nesillerin doğurganlık kararlarına, başka bir deyişle kaç çocuğa sahip olacaklarına bağlıdır. Önceki nesillerin doğurganlık kararları mevcut nüfusun büyüklüğüyle birlikte nüfusun büyüklüğünü belirlediğinden, işgücüne katılım kararları ve çalışma süresine ilişkin kararlar toplam işgücü arzını belirler (Şentürk, s.115). Türkiye, 2017 yılında nüfusun şu anki durumuna bakmak için Türkiye nüfusuyla ilgili olarak elde edilen Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ABPRS) sonunda Tablo 2.8'de gösterilmiştir.

Tablo 2. 8 İl Ve İlçe Merkezlerinin Ve Kasabaların / Köylerin Yıllar Ve Cinsiyete Göre Nüfusu, 2010-2017.

				İl ve İlçe merkezleri	Kasabalar ve köyler
Yıllar	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam2	Toplam3
2010	73 722 988	37 043 182	36 679 806	56 222 356	17 500 632
2011	74 724 269	37 532 954	37 191 315	57 385 706	17 338 563
2012	75 627 384	37 956 168	37 671 216	58 448 431	17 178 953
2013	76 667 864	38 473 360	38 194 504	70 034 413	6 633 451
2014	77 695 904	38 984 302	38 711 602	71 286 182	6 409 722
2015	78 741 053	39 511 191	39 229 862	72 523 134	6 217 919
2016	79 814 871	40 043 650	39 771 221	73 671 748	6 143 123
2017	80 810 525	40 535 135	40 275 390	74 761 132	6 049 393

Kaynak: Nüfus Sayımı Sonuçları, 1927-2000 ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2007-2017.

Tablo 2.8, 2017 yılında Türkiye'nin nüfusunu incelerken, önceki dönemde 1 milyon kişi artarak 80.8 milyona ulaştı. Nüfusun bu %91.8'i il ve ilçe merkezlerinde yaşarken, yaşadıkları kasaba ve köylerde %8'dir. İllerde ve İlçelerde geçen yıllarda yaşayan insan sayısı artışın ana nedeni çok fazla yeni Büyük Şehir yasasıdır. Bu yasaya göre 13 yeni büyük şehir ve 26 ilçe kuruldu. Bu nedenle ilçede ve köy sınırları içinde yaşayan nüfusun büyük çoğunluğu il ve ilçe merkezinde yaşamaya başlamıştır.

İşgücünün nüfusu, bir ekonomide mal ve hizmet üretiminde kullanılan üretim faktörlerinden biridir. Ayrıca, ülke nüfusunun yaşlarının nominal dağılımı ile, ülke nüfusunun çoğunu ortaya koyan emek olarak kullanılabilir ve kabaca ekonominin üretim potansiyelini sınırlı emek ile belirler. İşgücü katılımının yanı sıra işgücü

piyasasının dışındaki kalan gruplar da sınırlı olan bir ekonomidir. Türkiye'de yıllık nüfus döngüsü ve işgücüne göre, işgücüne katılım oranı, işsizlik oranı, tarım dışı işsizlik oranı, istihdam oranına ve işgücüne dâhil olmayan nüfusa ilişkin bilgiler Tablo 2.10 'te verilmiştir. Bu bilgilerin kentsel ayrıma göre dağılımı Tablo 2.9 'te verilmiştir.

Tablo 2. 9 Türkiye İşgücü Piyasasının Temel Göstergeleri (2010-2017)

Yıllara Göre	15 yaş ve üstü nüfus	İşgücü	Çalışan	İşsiz	İş gücünde Olmayanlar
2010	52 904	24 594	21 858	2 737	28 310
2011	53 985	25 594	23 266	2 328	28 391
2012	54 961	26 141	23 937	2 204	28 820
2013	55 982	27 046	24 601	2 445	28 936
2014	56 986	28 786	25 933	2 853	28 200
2015	57 854	29 678	26 621	3 057	28 176
2016	58 720	30 535	27 205	3 330	28 185
2017	59 894	31 643	28 189	3 454	28 251

Kaynakci: TÜİK, İşgücü İstatistikleri 2010-2017 Yıl arası

İşgücü İstatistikleri, rakamların yuvarlanması nedeniyle toplam rakamlar kesin olmayabilir.

Tablo 2. 10 Işgücü Statüsüne Göre Kurumsal Olmayan Nüfus (%)

Yıllar	İşgücü katılım oranı (%)	İşsizlik oranı (%)	Tarım Dışı işsizlik oranı (%)	İstihdam oranı (%)
2010	46.5	11.1	13.7	41.3
2011	47.4	9.1	11.3	43.1
2012	47.6	8.4	10.3	43.6
2013	48.3	9	10.9	43.9
2014	50.5	9.9	12	45.5
2015	51.3	10.3	12.4	46
2016	52	10.9	13	46.3
2017	52.8	10.9	13	47.1

Kaynak: TÜRKSTAT, İşgücü İstatistikleri

Tablo 2.10'deki bakıldığında, Türkiye'de kurumsal olmayan nüfus son on yılda yaklaşık %13 oranında artmıştır. Bu artış aynı zamanda işgücüne de yansıdı ve işgücü kurumsal olmayan nüfusta %52,8 arttı. İşgücü katılım oranı, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustaki işgücünün yüzdesini ifade eder. 2017 yılı sonunda işgücüne katılım oranı 2010 yılında %46,5'ten %52,8 olarak gerçekleşmiştir. Artan emeğe rağmen, emek katılım oranı beklenen düzeyde bir artış gösterdi.

En önemli nedenlerden biri, kadınların işgücüne katılımının olmamasıdır. Biz işsizlik krizini takip genellikle yıl işsizlik oranı, eğilim bakarsanız 2009 yılında yaklaşık %10 ve daha sonra %14 yükseldi. 2012 yılında %9,2 düştü. 2013 yılı sonu itibarıyla işsizlik oranının tarım dışı işsizlik oranının %9,7 oranında azaldığı belirtildi. İşgücüne katılım oranı söz konusu istihdam benzer bir eğilim. Son on yılda istihdam oranı genel olarak sanat düşük bir seviyede olmasına ragmen İşgücü, Türkiye'nin işgücü piyasası yapısal sorunlarının bazı temel göstergelerine bakarak görülebilir. Düşük işgücü katılım

oranının artan işgücüne rağmen, istenen düzeyde istihdam oranı alınan ve işgücü piyasasının ana sorunları olarak sürekli yüksek işsizlik oranları gibi görünüyor.

Tablo 2. 11 Cinsiyete Göre Temel İşgücü Piyasası Göstergeleri (2014-2017)

	İş gücüne katılım oranı (%)		İşsizlik oranı (%)		İş oranı (%)	
Yıllar	Erkek	Kadın	Erkek2	Kadın3	Erkek 4	Kadın5
2014	71.3	30.3	9	11.9	64.8	26.7
2015	71.6	31.5	9.2	12.6	65	27.5
2016	72	32.5	9.6	13.7	65.1	28
2017	72.5	33.6	9.4	14.1	65.6	28.9

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri,

Tablo 2.11'e göre, kadınların işgücüne katılım oranı çok düşüktür. Kadınların işgücüne katılım oranı son on yılda biraz artmıştır, ancak bu nokta AB ve OECD ortalamasının çok altındadır. 2014 yılında %30,3 kadın işgücü katılım oranı ve 2017 yılında %33,6 yükseldi. Erkek işgücüne katılım oranı son on yılda istikrarlı bir eğilimi takip ederken Erkeklerde, işgücüne katılım oranı ortalama AB ve OECD ülkelerine yakın gerçekleşti. 2014'te erkeklerin işgücüne katılım oranı %71,3, 2017'de %72,5, çok fazla bir artış olmadan. Erkeklerde işsizlik oranlarına baktığımızda bir artış vardır. 2014'te %9 olan işsizlik oranı 2017'de %9,4'e yükseldi. Bu yükselişte erkeklerin işsizlik oranı kadınlar gibi gerçekleşmiştir. 2014 yılında kadınlar için işsizlik oranı %11,9, 2017 yılında %14,1'de artış ulaşmıştır. İstihdam oranı yine işgücüne katılımda benzer bir durumda olup son on yılda kadın istihdamında bir artış söz konusudur, ancak bu nokta hala çok düşüktür. 2017'deki erkekler için istihdam oranı %65,6 iken, bu oran kadınlar için sadece %28,9'dur. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Türkiye'de toplam işgücüne katılım oranı AB ve OECD ortalamasından daha düşüktür. Özellikle genel olarak kadınların işgücü katılımına çok düşük katılımı etkiler. TÜİK tarafından işgücüne katılmama

nedenlerine ilişkin yapılan araştırmanın sonuçları, erkekler için Tablo 9'da, kadınlar için Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 2. 12 Yıllara Ve Cinsiyete Göre İşgücüne (Bin Kişi) Katılmama Nedenleri.

	Nüfus işgücüne dâhil değil	İş aramamayan ancak işe başlamaya hazır olan		Mevsimsel çalışan	Eğitim / Öğretim	Emekli	Engelli, yaşlı, hasta vb.	Diğer
Yıllar		Vazgeçmiş	Diğer					
2014	8 089	370	614	27	2 220	3 003	1 410	445
2015	8 120	416	582	26	2 211	3 156	1 351	377
2016	8 133	406	584	24	2 220	3 201	1 351	345
2017	8 166	370	535	28	2 204	3 322	1 317	390

Kaynak: TÜİK, işgücü istatistikleri

Tablo 2.12,e gore erkeklerin işgücünün nüfusunda bir artış olduğunu göstermektedir. 2017 yılına kadar erkek işgücünün payı da dahil olmak üzere 8166 bin. 3322 bin erkek işgücüne katılma nedenlerine baktığımız en büyük pay emekli oldu. Bu, son on yılda genel olarak aynı orandır. Bu oranın en önemli etkisi erken emeklilik yaşıdır. İnsanlar emeklilikten sonra işgücüne dahil olmak istemiyorlar. Erkeklerde işgücünde olmayanların 2204 bini eğitim nedeniyle işgücüne katılamaz. Uzun süreli eğitim, çalışma çağındaki nüfusun işgücüne katılımını etkiler. İşgücüne katılamayanların sayısı, sakatlıkları nedeniyle 1317 bin idi. İş bulma umudu olmayanların işgücüne katılımı 4 yıl boyunca değişmedi. Bu durumda insanlar işsizliğin uzun süresinden dolayı işgücü piyasasına daha uzun süre girmek istemiyorlar.

Tablo 2. 13 Yıllar Ve Cinsiyete Göre İşgücü (Bin Kişi) Olmama Nedenleri

	İşgücüne dâhil olmayan nüfus	İş aramayan ama çalışmaya hazır		Mevsimsel çalışan	Evhanımı	Eğitim / Öğretim	Emekli	Engelli, yaşlı, hasta vb.	Diğer
Yıllar		Vazgeçmiş	Diğer	Kadın					
2014	20 112	246	1 255	67	11 589	2 250	824	2 512	1 368
2015	20 056	260	1 144	68	11 498	2 275	926	2 527	1 359
2016	20 052	252	1 177	64	11 098	2 320	958	2 685	1 498
2017	20 085	267	1 092	58	11 133	2 263	1 045	2 692	1 535

Kaynak: TÜİK, işgücü istatistikleri

Kadınların %71'inin toplam işgücünün payına dahil olmadığını görmekteyiz. Bu oran yüksek olduğu için, genel işgücü katılım oranı azalmaktadır. Kadınların işgücüne katılamamasının en büyük nedeni ev işlerine girmektir. Bu gösterge 2014 yılında 11589 binden 2017 yılında 11133 bine gerilemiştir. Türkiye'de kadınlar daha fazla ev çocuk bakımı ve ev işi ile uğraşamadıkları için işgücüne katılmamaktadır. Hane halkı ile işgalden sonra işgücüne katılmama nedenleri arasında en büyük pay %12 ile çalışamamakta, ardından %11 ile eğitim görmektedir.

2.2.1. Türkiye'de Istihdam

İşgücü piyasasının istihdamının bir diğer önemli göstergesi, dar anlamda, üretim süreçlerinin işçilik faktörüne dahil değildir ve daha geniş anlamda, tüm üretim faktörlerinin üretim sürecine dahil olmak anlamına gelir. Hem AB hem de Türkiye'nin istihdam oranlarını OECD ülkeleriyle karşılaştırırken, genel istihdam oranının

Türkiye'deki ortalamanın altında olduğunu görüyoruz. Bunun en önemli nedeni, kadın istihdamının çok düşük olmasıdır.

Şekil 2. 2 İstihdam Oranlarının Karşılaştırılması

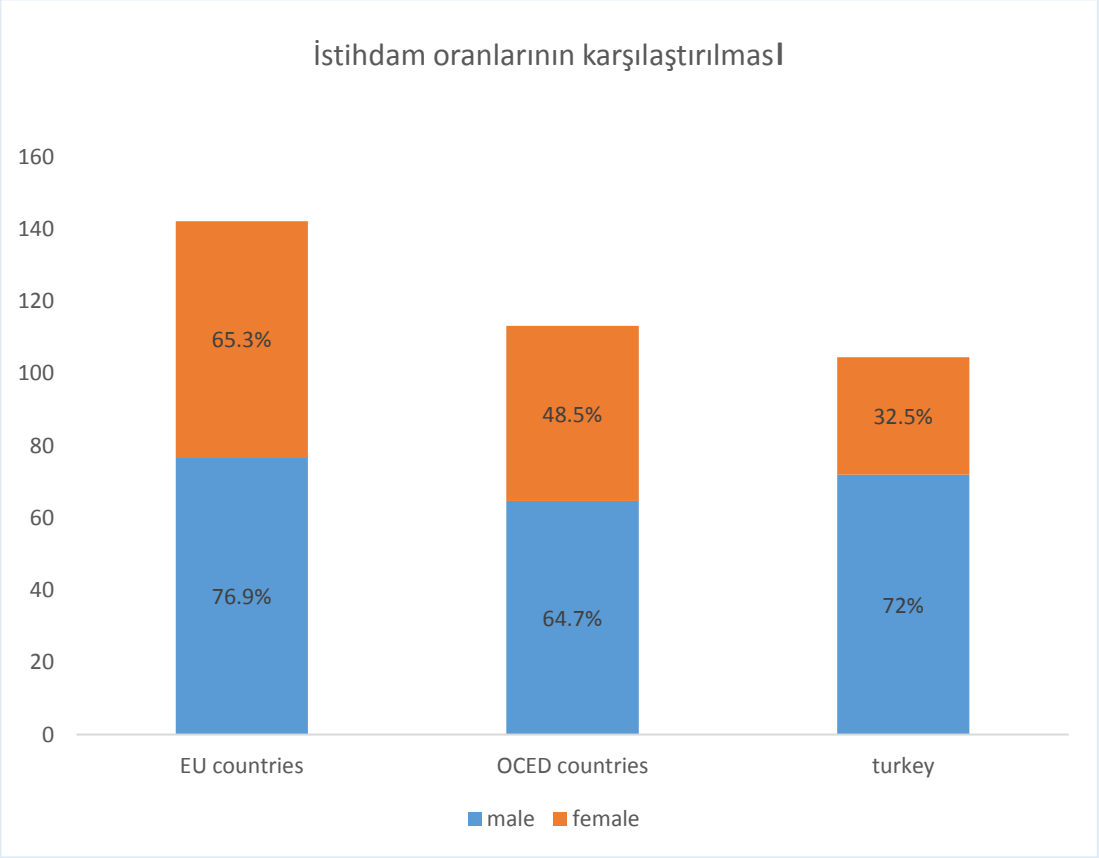

Kaynak: TÜİK, işgücü istatistikleri

Şekil 2.2'e gore Türkiye'de kadın istihdamının, özellikle AB ve OECD ortalamasının çok gerisinde olduğunu göstermektedir. Bu düşük kadın istihdam oranı, genel istihdam oranı üzerinde olumsuz etkilere sahiptir. Genel olarak, Türkiye'de erkek istihdamı AB ülkelerinin ortalamanın altında ve OECD ülkelerinin ortalamanın altında. Türkiye'de istihdam yapısını incelemek istiyorsak, öncelikle istihdamın sektörler tarafından nasıl dağıtıldığına bakmalıyız. Bir ülkede istihdamın sektörlere göre dağılımı, ülkenin ekonomik yapısı ve kalkınma düzeyi için en önemli kriterlerden biri olarak kabul edilir. Şekil 2.3'de istihdam edilen kişilerin 2017 yılı itibariyle sektörlere dağılımı verilmiştir.

Şekil2. 3'de İstihdam Edilen Kişilerin 2017 Yılı İtibariyle Sektörlere Dağılımı Verilmiştir.

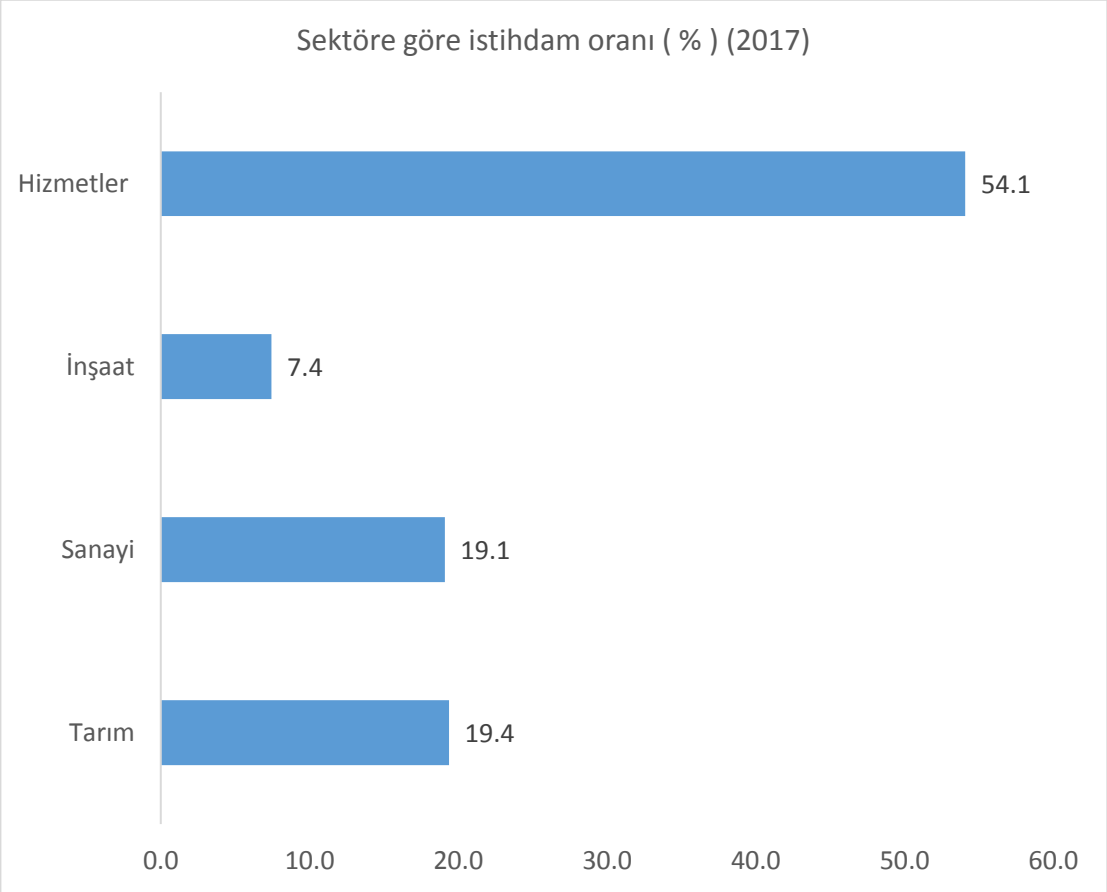

Kaynak: TÜİK, işgücü istatistikleri

Şekil 2.3'ye baktığımızda, genel olarak istihdam hizmet sektöründe yoğunlaşmaktadır. Çalışanların %55'i hizmet sektöründe, tarım sektöründen sonra hizmet sektörü en çok istihdam edilen sektördür. Tarım sanayi sektörünün hemen arkasında %19,7 ile geliyor. İstihdam edilenlerin yüzde 7.4'si inşaat sektöründe. Bunun en büyük nedeni kırsal kesimdeki kadınların çoğunlukla tarım sektöründe istihdam edilmesidir. Buna ek olarak, inşaat sektöründe kadınların istihdam beklendiği gibi çok düşük olmuştur. İstihdamın yapısını incelerken dikkate alınması gereken bir diğer konu da eğitim statüsüne göre istihdamın yapısıdır. Şekil 2.4 istihdam oranlarını hem genel hem de cinsiyet açısından göstermektedir.

Şekil2. 4 Eğitim Düzeyine Göre İstihdam Oranları (2017)

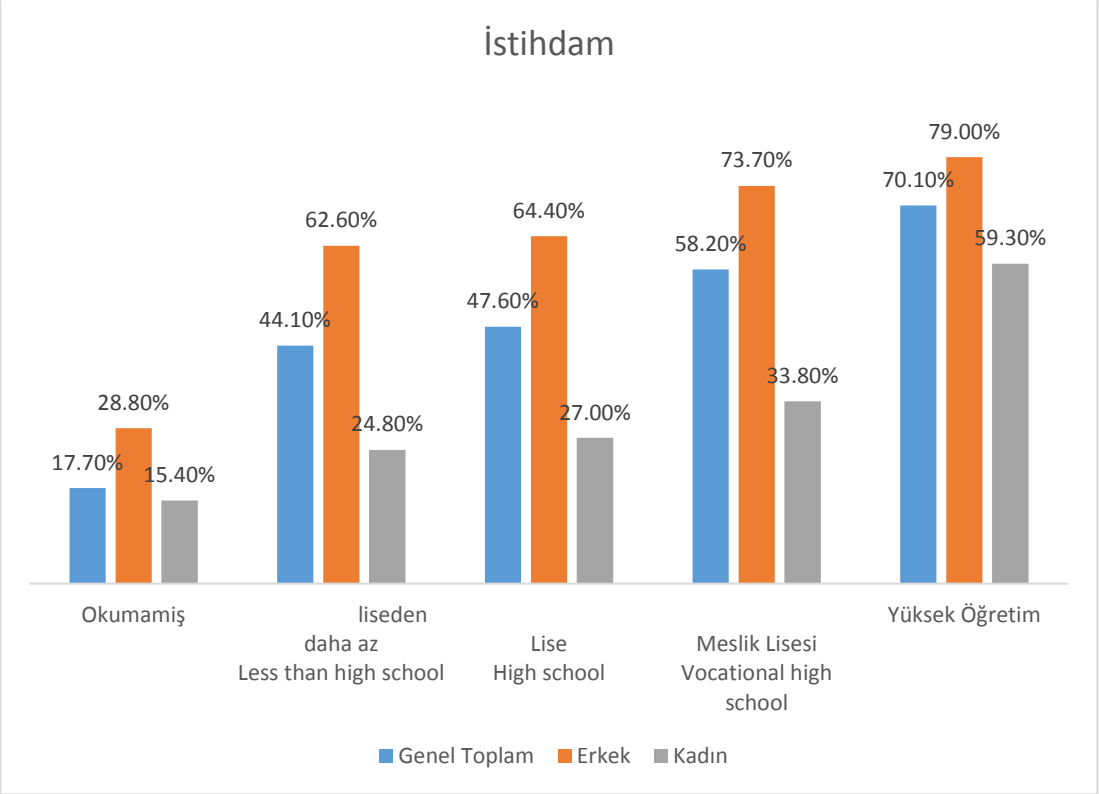

Kaynak: TÜİK, işgücü istatistikleri

Eğitim seviyesine göre istihdam oranlarına baktığımızda, en yüksek istihdam genellikle meslek lisesi veya üniversite mezunları olanlardır. Okumamış erkek olan %28.80 istihdam ederken, bu oran meslek lisesi mezunu olanlar için %73,70. Şekil 2.4'deki en çarpıcı sonuç, kadınların eğitimlerine göre istihdam edilmesidir. Lise veya fakülte mezunları olan kadınların istihdam oranı %27'e yükselirken, kadınların istihdam oranı genellikle lise eşdeğer meslek okullarında ve eğitim altında birbirine yakındır. Üniversite mezunu olanların istihdamı oranı %59,30, okumamış olanların istihdam oranlarından %15,40 yüksektir.X bu ise eğitim sevesinin kadın istihdamında önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Erkeklerde, orta veya eşdeğer meslek okullarındaki istihdam oranları ve yükseköğretim seviyeleri benzerdir. Yine, erkekler için en yüksek istihdam oranı kolej veya üniversiteden mezun olanların. Bu sonuçlara göre, istihdam için eğitimin önemi kadınlarda özellikle belirgindir. Üniversite derecesi olan kadınların istihdama katılma olasılığı daha yüksek olsa da, eğitim seviyesi azaldıkça istihdam

azalır. Korelasyon analizi, eğitim ve istihdam oranı durumu arasındaki ilişkiyi araştırmak için kullanılabilir.

Şekil 2. 5 Yıllara Ve Cinsiyete Göre İstihdam Durumu (2014-2017)

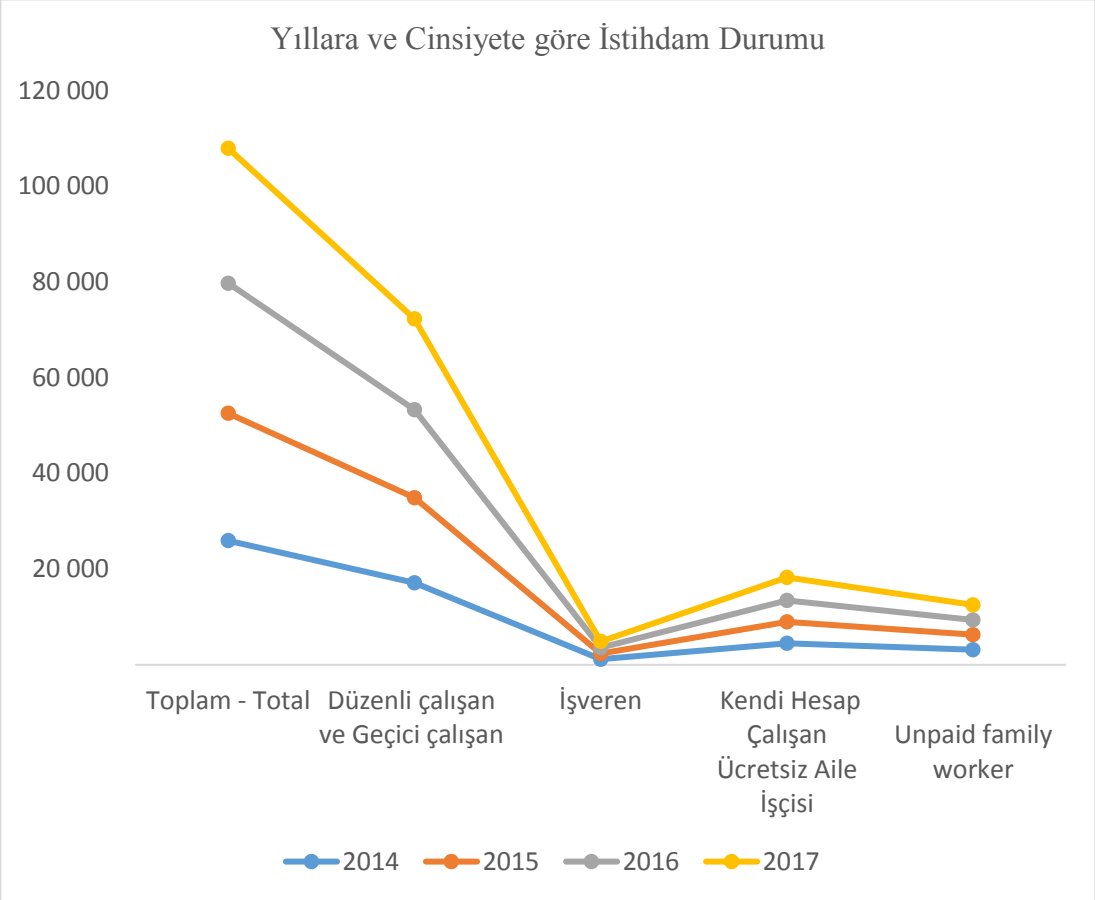

Kaynak: TÜİK, işgücü istatistikleri

2.2.2. Türkiye'de Işsizlik

Genel olarak, işgücü arzındaki mevcut ücret ve çalışma koşullarının çalışma arzusu ve kabiliyetine sahip olması, çalışma seviyesindeki işgücü talebinin yarattığı ücret seviyesi ve istihdam hacminin daha yüksek olduğunu gösterebilir. İşsizlik oranı, işsiz emeğin oranını yansıtmaktadır. Türkiye'de işsizlik sorunu, istenilen sanayileşme seviyesine ulaşamama, tarımın, toplumun kalitesinin belli bir derecede sürdürülebilirliği, yeterli düzeyde istihdam sağlayamaması nedeniyle, genç nüfusun hızla artması, yapısal bir karakter. Şekil 2.6 işsizlik oranların 2014-2017 yıllar içindeki değişimi göstermektedir.

Şekil 2. 6 2014-2017 Yılları Arasındaki İşsizlik Oranlarındaki Değişim.

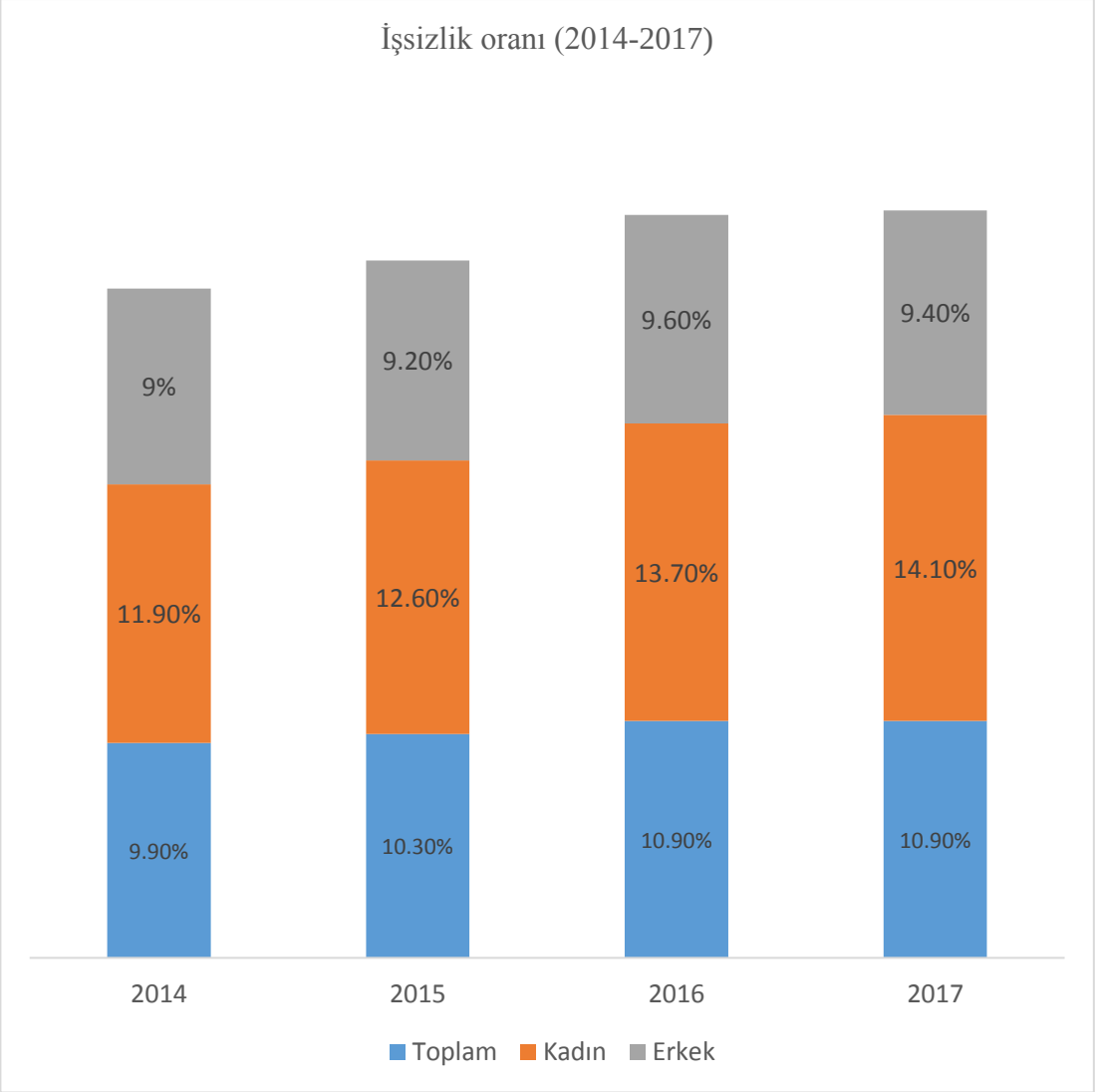

Kaynak: TÜİK, işgücü istatistikleri

Şekil 2.6'de Türkiye'de işsizlik oranlarının genellikle yüksek olduğunu ve bunun arttığını görebiliriz. Kadınlar için işsizlik oranları genellikle erkeklerden daha yüksektir. Bununla birlikte, kadınlarda işsizlik oranı 2014 ve 2017 yılları arasında erkeklerden daha hızlı yükseliyor. 2017 yılı itibarıyla kadınlar için işsizlik oranı %14.10 erkekler için işsizlik oranı %9.40, genel işsizlik oranı %10.90'dır. OECD ülkelerinin işsizlik oranını ve Türkiye'deki genel işsizlik oranını karşılaştırmak istiyoruz.

Şekil 2. 7 Genel Ve Genç İşsizlik Oranının OECD Ortalaması İle Karşılaştırılması.

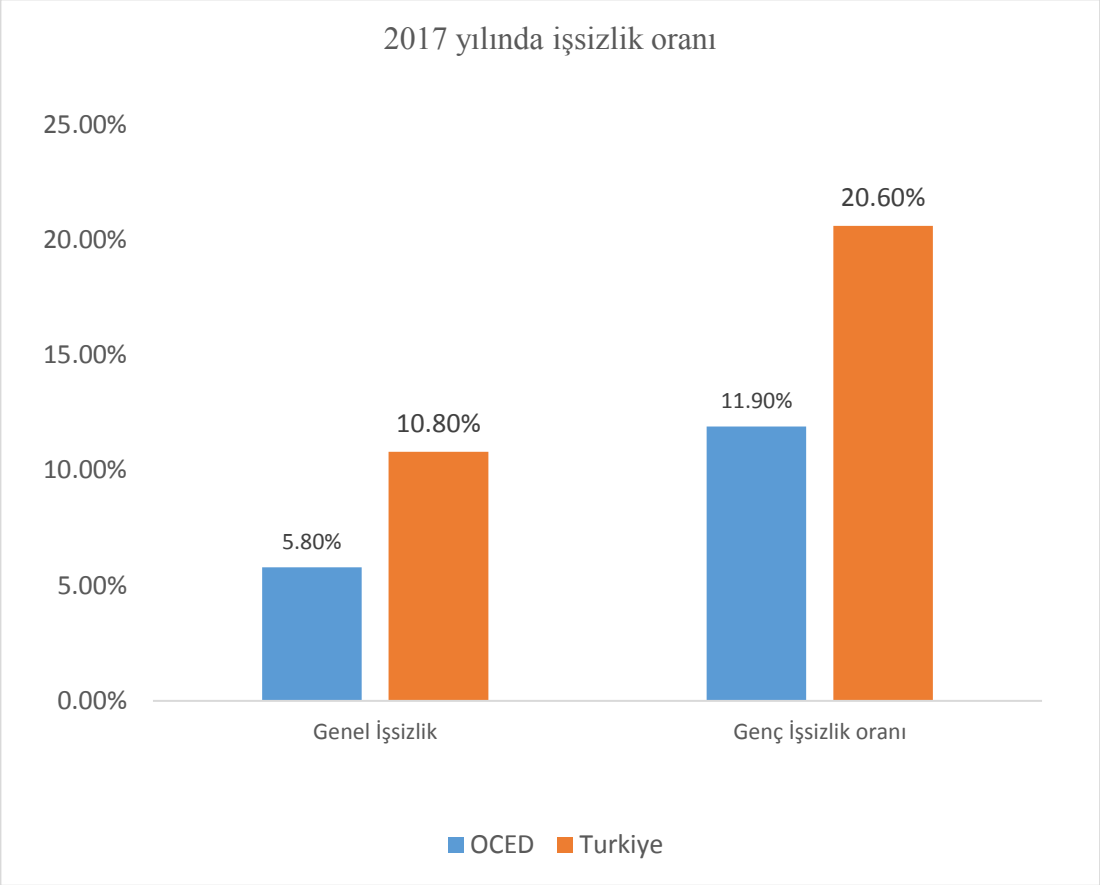

Kaynak: TÜİK, işgücü istatistikleri

Türkiyede genç işsizliği oranını (15-24 yıl) ve genel işsizlik oranını göstermektedir; bu işsizlik oranları OECD ülkeleri ortalamaları ile karşılaştırıldığında, Türkiye işsizlik oranlarının OECD ortalamasından daha yüksek olduğunu göstermektedir Şekil 2.7. 2017 yılında OECD ülkelerinde ortalama gençlik işsizlik oranı %11.90 iken Türkiye'de ise %20.60'dır. OECD ülkelerinde ortalama işsizlik oranı 2017 yılında %5,8 iken 2017 yılında ise Türkiye'de toplam işsizlik oranı %10.80 olarak gerçekleşmiştir. OECD ortalamasına yaklaşmak için Türkiye'deki genç işsizlik oranı düşmelidir. Yüksek işsizlik oranı işgücü piyasasının katılımını olumsuz etkiliyor. İş bulma umudu olmayanlar işgücü piyasasından çekilir. Yaş gruplarına işsizliğin göre dağıtımına bakarsak, yaş grubu için işsizlik oranı Şekil 2.8'te gösterilmiştir.

Şekil 2. 8 Işsizlik Oranlarının 2017 Yılında Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

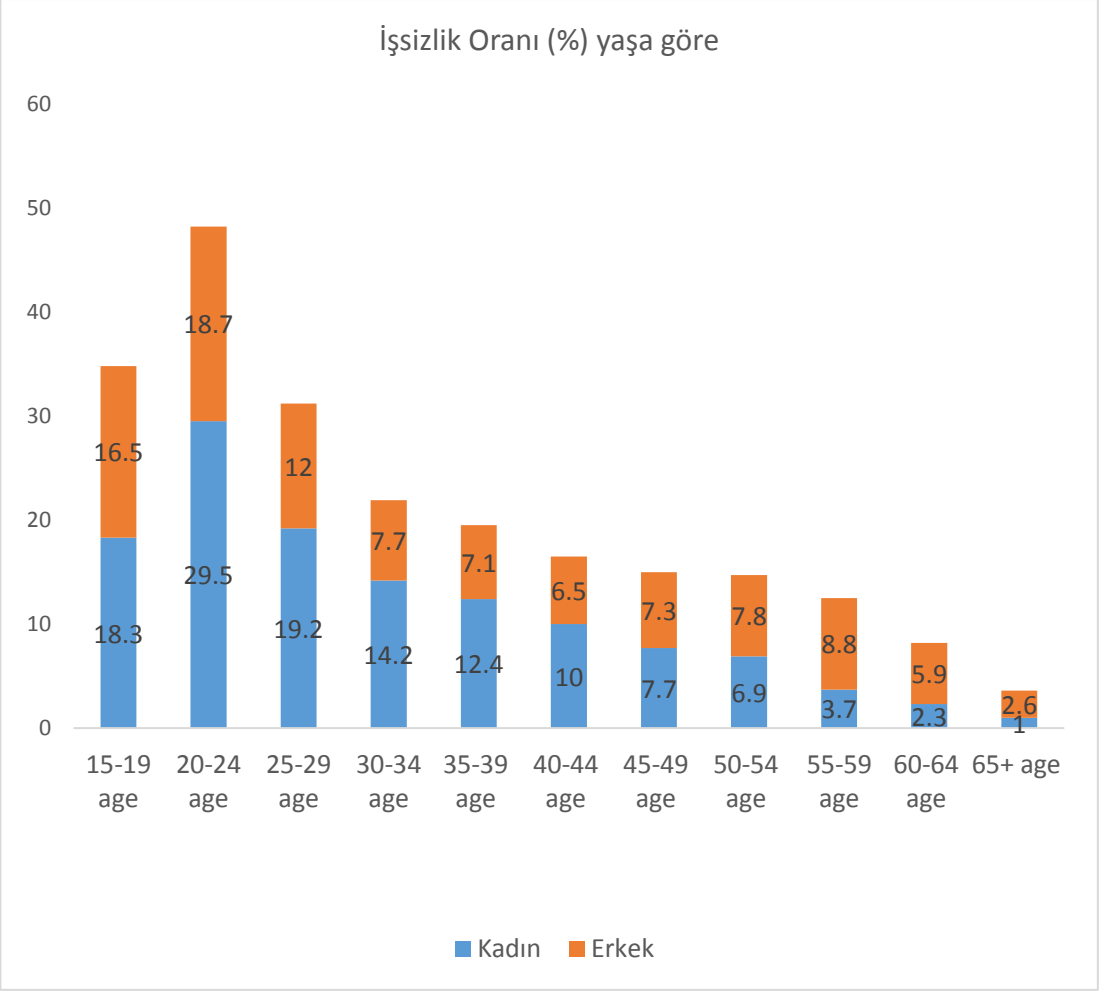

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri.

Şekil 2.8'te, en yüksek işsizlik oranına sahip yaş grubu 20-24 yaş arasındadır. Bu yaş grubunda işsizlik rate ortalamadan% 20 daha yüksektir. 20-24 yaşlarındaki erkekler için işsizlik oranı %18,7 dir aynı yaş grubundaki kadınlar icin %29,5 dir. 15-19 yaş grubu işsizlik oranının çok yüksek olduğu ikinci yaş grubuda söyleyebiliriz. Genç işsizlik oranları işgücü piyasasının en önemli sorunlarından biri 25-29 yaşlarında müşteri işsizlik oranı %19,2 oldumatadır. Bu yaş grubundaki erkeklerin işsizlik rate% 12'dir. İşsizlik oranı yaşla birlikte azalır. Kadınlar erkekler için en yakın manzara işsizlik oranı 45-49 yaş arasındadır. Bu yaş grubundan sonra, kadın işsizlik oranlarında önemli bir azalma vardır.

Şekil 2. 9 Cinsiyet, Eğitim Düzeyi Ve (15-24) Yaş Grubuna Göre İşsizlik Oranı

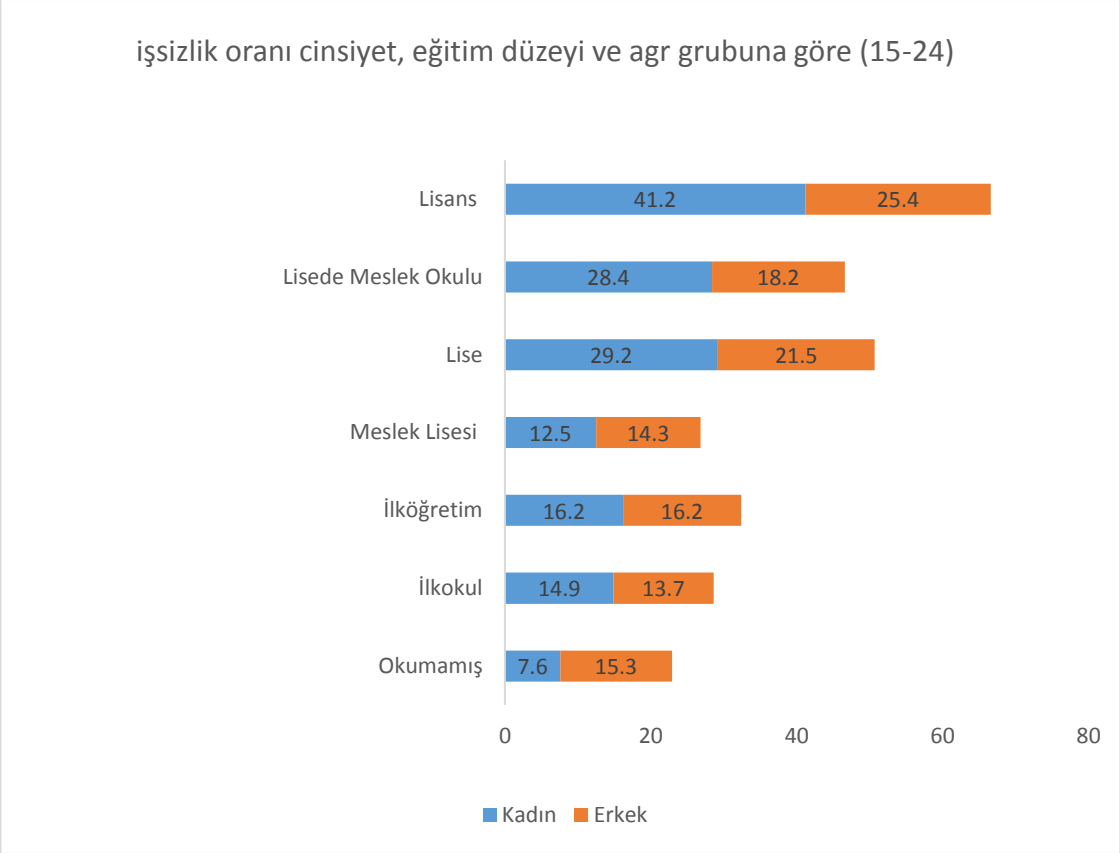

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri.

İşsizlik oranlarına eğitim seviyesine göre baktığımızda, en yüksek işsizlik genellikle yükseköğrenimden mezun olanlardır. Yükseköğrenim gören kadınların %41,2'si işsizken, bu oran kolej veya üniversiteden mezun olan erkeklerde %25,4'tür bu Şekil 2.13'deki en çarpıcı sonuç kadınların eğitimlerine göre işsizliğidir. Çünkü kadın işsizlik oranı, lise eşdeğer meslek okullarında ve düşük eğitimde genellikle birbirine çok uzakken, lise veya fakülte mezunu olan kadınların işsizlik oranı %41,2'ye yükselmektedir. Erkeklerde, ortaokul veya dengi meslek okullarındaki istihdam oranları ve yükseköğrenim seviyeleri benzerdir. Yine, erkekler için en yüksek işsizlik oranı kolej veya üniversiteden mezun olanların %25,4'üdür. Bu sonuçlara göre, işsizliğin eğitiminin kadınlarda önemi belli değil. Üniversite derecesine sahip kadınların istihdama katılma olasılıkları daha fazla olsa da, eğitim seviyesi arttıkça işsizlik artmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TÜRKİYE'DE GÖÇ İLE İŞGÜCÜ PİYASASI ARASINDAKİ İLİŞKİ

3.1. Kabul, İstihdam ve Entegrasyon için Kurumsal ve Yasal Çerçeve

Türkiye'yi etkileyen çağdaş göç hareketleri göz önüne alındığında, ülke, göç yönetimiyle ilgili ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak için yasal ve idari yapısını revize etme gereğini kabul etmiştir. Bölüm 24-Adalet, Özgürlük ve Güvenlik, Göç ve Sığınma Ulusal Eylem Planı ve Öncelikli 24.2 uyarınca AB müktesebatının kabulü için 2008 Ulusal Programına bağlı AB katılım süreci, kurumsal ve yasal düzenlemelerde dönüşüm için ulusal gündemini motive etmiştir. Bu nedenle, 2008 yılında İçişleri Bakanlığı bünyesinde İltica ve Göç ve İdari Kapasite ile İlgili Mevzuatın Geliştirilmesi ve Uygulanması Bürosu'nun kurulması meşru temeli atma yönünde atılmış adım olmuştur.

Yeni kurumsal reform süreci için. Doğrudan İçişleri Bakanlığı Müsteşarlığı'na rapor veren Büro, diğer ulusal kurumlarla yakın işbirliği içindedir ve Avrupa Birliği'ndeki (2010) bakanlıklarda Göç, İstihdam ve İşgücü Piyasası Bütünleşme Politikaları doğrultusunda çalışmaktadır. Buna ek olarak, Büro uluslararası ve ulusal uygulayıcılar ile bir dizi bağlantı ve ortaklık yarattı ve sürekli bir ortaklık kurdu. IOM ve BMMYK ile birlikte. Bu çabalar uluslararası hukuk ve AB'nin göç konusundaki müktesebatı tarafından belirtilen gerekliliklerin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmuştur.

3.2. Türkiye'de İşgücü Göçü İle İlgili Yasal Düzenlemeler

3.2.1. Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun No. 4817

27 Şubat 2003 tarihinde Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun No. 4817 (YÇİHK) yabancıların yürürlüğe girmesi için yürürlüktedir. 29 Ağustos 2003 tarihinde yabancı işgücünün getirilmesine ilişkin yönetmeliklerde, Uygulama Yönetmeliği uyarınca hazırlanan Yabancılar İçin Çalışma İzni Kanunu yürürlüğe girmiştir (Nakhoul, 2014: 110).

Ulusal mevzuat çerçevesinde Türkiye'den göçmenler dahil değildir. Yabancı kavramı, göçmen kavramı yerine kullanılmaktadır. Tanım başlığı altındaki YÇİHK'nın 3. maddesine göre, Türk vatandaşı olmayan kişi, 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununa göre rakamlara dâhil edilmiştir. Bu yasalar, üç tür çalışma kapsamında, Türkiye'deki yabancılara verilmektedir. Bu izinler periyodik çalışma izinleri, sınırsız çalışma izinleri ve bağımsız çalışma izinleri vardır. Birincisi, çalışma izninin süresi, emek piyasasında durum, çalışma hayatındaki gelişmeler, ekonomik kolektif durum ve istihdama ilişkin sektörel değişimler, oturma izni ve hizmet yüklenicinin çalışma zamanının süresi, dikkate alarak yıllık izin hesabında. Ancak, yabancılara verilen çalışma izni aynı işyerinde veya işyerinde çalışmak ve aynı mesleği iki yıl daha uzatılabilir. İzin izini altı yıla uzatılabilir. Üç yıllık kanuni çalışma süresini tamamlayan yabancı için aynı mesleği ve işyerinde çalışmak.

Belirsiz çalışma izinleri, Cumhuriyet'in taraf olduğu ikili ya da çok taraflı sözleşmelerde Türkiye gelişmeleri göz önünde yasaldır. Kesintisiz nerde veya yabancı yasal çalışma altı yıl olmak üzere toplam en az sekiz yıl boyunca ülkenin öngörülemedik ifade çalışma izni sınırlamadan işgücü piyasası bulundurulmaksız ve bazı bir işyeri, meslek grubu, coğrafi veya bölgesel alan yaşam durumları ve çalışma yabancılara Bağımsız çalışma izinleri bağımsız çalışmaktır Türkiye'de en az beş yıl, çalışma izni verilir, ancak yasal ve sürekli (YÇİHK, 2003) ikamet etmiş sağlanmıştır.

Çalışma izni, 4817 kanunune göre bir iş veya ofis açması verilebilir. Bu yasada, yabancıların kendi seçtikleri iş veya işyerinde çalışmasına izin veren bir mekanizma yoktur. Yabancılara verilen çalışma izinlerinin belirli bir iş veya işyerinde işe alınmalarına izin verilmesi ve yabancıların izin verilen iş yerinden veya işyerinden ayrılması durumunda, izni geçersiz sayılır. Yabancı çalışma izni başvurusu, Türkiye'de ikamet edip etmeme durumuna bağlı olarak iki şekilde yapılabilir. Türkiye dışında ikamet eden yabancılar, işyerlerinde ikamet ettikleri ülke, Türkiye Cumhuriyeti temsilcilerini idare etmek için izin verir. Başvuru, temsilcilikler aracılığıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na iletilir. Türkiye'de kendileri için ikamet eden veya doğrudan işverenlere başvuran yabancılar ÇSGB'dir. İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan protokol uyarınca yabancıların Çalışma ve Dışişleri Sosyal Güvenlik

Bakanlığı ve çalışma izinleri, Yabancıların Çalışma İzinleri (YÇİHK, 2003) tarafından yürütülmektedir.

No. 4817, Kanununde ÇSBG dışında iki kurum çalışma izni vermek için izin verildi. Serbest Bölgesinin sayısı 3218 maddesine göre, yabancıların serbest bölgelerinde çalışma için çalışma izni Ekonomi Serbest Bölgeler Uluslararası Yatırımlar ve Hizmetler Müdürlüğünce verilebilir. Yükseköğretim 2547 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi uyarınca, akademik personelin üniversitede istihdam edilecek çalışma izni YÖK tarafından verilebilir (Yükseköğretim Kanununun 1981; Serbest Bölgeler 1958 YÇİHK, 2003 Yasası), Ayrıca, ulusal mevzuat belli meslekler ve görevleri çalışan yabancıların engelledi. Yabancıların belirli yasalar uyarınca yasaklandığı meslekler:

- ebelik, hemşirelik, diş hekimliği, diş (Tıp Bilimleri Tıp ve İnfaz Kanunu 1928)
- Özel hastanelerde müdürlüğü görevlileri (Özel Hastaneler Yasası, 1933)
- balık, kıyı sularında, midye, istiridye, süngerler, mercan, inci ihracat, dalış, pilot, arayıcılık, kaptan, mühendis en, mürettebatlı, katip ve benzeri (Türkiye'nin Kıyı Deniz Kuvvetleri Ulaştırma ve Limanı gibi Karasularımızın Ticaret ve Ticaret 1926 tarihinde İcra Sanatları Kanunu)
- Veteriner (Yürütmenin Veteriner Meslek, Türk Veteriner Tıp Şirketler Yasasının Tarzı Oda'da la Ortaklık
- Eczane (Eczacı Kanunu ve Eczaneler, 1953)
- Savunuculuk (Avukatlık Yasası, 1969)
- Gümrük komisyonculuğu (Gümrük Kanunu, 1999)
- Noter (Noter Kanunu, 1972).

3.2.2011-2017 Yılları Arası Uluslararası Çalışma Göçleri Ve Türkiye'deki İşsizliğe Etkis

Uluslararası alanda 1960 Türkiye, Avrupa, Asya itibaren ve manevra Afrika ülkelerinden gelen işçiler için kaynak olarak konumlandırılmış Türkiye'yi getirdi. Ancak, son yıllarda komşu ülkelerde yaşanan küreselleşme, ekonomik ve sosyal olaylar ve Türkiye'nin ekonomisinde gelişmeler, Türkiye'yi hedeflenen ve transit ülke etkilenen hedefiyle getirmiştir. Türkiye'e birçok ülkeden farklı mesleklerden insanlar çalışma

geliyor. Türkiye'de göçmen işçi sayısının her yıl artmaktadır. 2011-2017 yılları verileri Türkiye'de ışığında analiz edilecektir, uluslararası işçi hareketinin arasına yapılan işe izin verilebilir.

Tablo 3. 1 Türkiye'de 2004-2009 Yılları Arasında Yabancılara Verilmiş Çalışma İzni Sayısı

yıl	İzin Türü			Toplam
	Süreli	Süresiz	Bağımsız	
2011	17,318	132	16	17,466
2012	32,191	79	9	32,279
2013	45,721	93	9	45,823
2014	52,197	95	3	52,295
2015	64,402	115	4	64,521
2016	73,410	115	24	73,480
2017	87,150	19	13	87,182

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. 2017 yılı için ön veriler

Türkiye'de, 2011 yılına kıyasla, 2017 yılında 87.182 yabancı'ye çalışma izni verilmiştir. 2017 yılında çalışma izni verilen kadınların 37.756 ve 49.426 ise erkektir. Türkiye işgücü piyasası, 2017 yılında 28.189 milyon işgücüne sahiptir. Toplam işgücünün% 33,6'sı kadın,% 72,5'i erkektir. Aynı zamanında, Türkiye'de 3.454 milyon kişi işsizdir. Bu çerçevede, 2017 yılında Türkiye'de işsizlik oranının %10,9 olduğunu bulmuştur. Verilerin kapsamı, kendisi ve göçmen işçilerin yaptığı işlerin, yerel işsizlerin işe alınmasının nedeninin, Türkiye'de yasal işsizlik oranı 2017 yılında uluslararası iş göçü işsizlik oranını % 0,05 artırdı. Bununla birlikte, bu varsayımlar geçerli olsa bile, göçmen

işçilerin % 96'sı geçicidir ve işsizlik üzerindeki etkileri göçmenlerin süresi ile sınırlıdır (TÜİK, 2017).

Tablo 3. 2 Türkiye'de 2017 Yılı Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Yabancılara Çalışma İzni Verildi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Toplam
Okulyazar	995	1,801	2,796
İlkokul	510	617	1,127
Ortaokul	3,879	3,607	7,486
Lise	17,168	14,314	31,482
Yüksekokulu	2,543	4,106	6,649
Üniversite	10,823	13,078	23,901
Doktora	59	225	284
Bilinmeyen	1,779	11,678	13,457
Toplam	37,756	49,426	87,182

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. 2017 yılı için ön veriler

Yurtdışındaki çalışma izinlerinin % 92,72'si Türkiye'den 2017 yılında çıkmış ve yetenekli işgücü olarak sınıflandırılan lise ve liseden mezun olmuştur. Bu bağlamda, Türkiye'de uluslararası emek göçü politikalara uygun olarak vasıflı işçi göçüne öncelik verdiği anlaşılmaktadır. İşgücü piyasasının vasıfsız işgücü ihtiyaçlarını yerel işgücünden karşılaması beklenmektedir.

Tablo 3. 3 Ekonomik Aktivite Ve 2017 Yılında Türkiye'de Ekonomik Faaliyetlere Göre Tarafından Yabancılara İzin Verilen Sayısı

Faaliyet kodo	İzin Türü Ekonomik Faayliyetler	Toplam
1	Bitkisel ve hayansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faalıyetleri	228
2	Kömür ve linyit çıkartılması	260
3	Metal cevherleri madenciliği	180
4	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	746
5	Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri	153
6	Gıda ürünlernin imalatı	847
7	Tekstil ürünleri imalatı	2272
8	Giyim eşyalarının imalatı	2283
9	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	611
10	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı	238
11	Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	190
12	Kayıtlı medyanın basılması ve çağaltıması	131
13	Kok kömürü ve rafşne edilmiş petrol ürünleri imalatı	113
14	Bina inşaatı	4911
15	Bina dışı yapıların inşaatı	4365
16	Toptan ticaret	5436
17	Konatlama	10432
18	Eğitim	3446
19	ev içi öalışan personelin işverenleri olarak hanehalklarını Faaliyetleri	15619
20	Diğerleri	37135
	Toplam	87182

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. 2017 yılı için ön veriler

NACE Rev. 2017'de 2 (Ekonomik Faaliyetlerin Altı Sınıflandırması), Türkiye'de 99 derste yabancı çalışma izinlerine göre sınıflandırılmıştır. Hizmet sektöründe çalışacak yabancılara maksimum çalışma izninin verilmektedir. Ayrıca, hizmet sektöründeki en yüksek çalışma izni sayısı hanehalkının yerli personel işverenleri olarak faaliyetlerine verilmektedir ve bu alanda verilen izin sayısı toplam izin sayısının 1 / 3'ünü oluşturmaktadır. Sektörlerin büyümesi ve artan çalışma izinleri aynı yönde devam ediyor.

3.3. Türkiye'de Göçün İşgücü Piyasasına Etkisi

Türkiye'de işgücü piyasası, resmi ve gayrı resmi sektörlerin bir arada bulunmasından kaynaklanan bölümlere ayrılmış bir yapı sergilemektedir. Kayıtlı sektör, hem kamu hem de özel sektörden büyük işletmelerden çalışanları şehir merkezlerinde birleştirmektedir. Kayıt dışı sektör, küçük işletmelerden gelen kayıt dışı işçileri ve halen toplam istihdamın çok yüksek bir kısmını oluşturan tarım sektörü işçilerini içermektedir. Toplam işgücündeki ücret alanların nispeten düşük oranı ve tüm çalışanların üçte birinden fazlasının serbest meslek sahibi olmaları veya küçük aile işletmelerinde ücretsiz olarak çalışmaları, Türkiye'deki işgücü piyasalarının son derece esnek ve yüksek düzeyde ayrıldığını göstermektedir cinsiyet temelinde. İşgücü piyasalarının bu esnek yapısı, işverenlerin, yerel işçiler arasında yüksek işsizlik oranlarına rağmen, her koşulda çalışmaya hazır düzensiz göçmen işçileri çalıştırmalarını sağlardır. Türkiye'de yüksek işsizlik oranlarının ve sınırlı kayıtlı istihdam olanaklarının varlığı, olumsuz koşullara rağmen gayrı resmi iş almaya hazır bir artı işgücüne yol açmasına rağmen düzensiz göçmenlere iş imkanı sunmaktadır. Düzensiz göçmenler, ev işçileri tarafından reddedilen işleri kısmen alıyor, ancak aynı zamanda, yerli ve göçmen işçiler arasında imalat, inşaat ve tarım sektörlerinde bir rekabet türü var. İkame, yerli hizmetler ve eğlence endüstrisinde nispeten nadirdir.

3.3.1. Ev ve Bakım Hizmetlerinde Göçmenle

Türkiye'de, refah devletinin ilkel doğası gereği, neredeyse hiç kurumsal kamu hizmeti bulunmamaktadır. Kadınların işgücüne katılım oranları çok düşük olsa da, profesyonel mesleklerde çalışan kadın üniversite mezunları, geleneksel aile rollerini yerine

getiremedikleri için, ev içi ve bakım hizmetlerine talep yaratmaktadır. Bakım hizmetlerinin işgücü piyasasından yetersiz veya varolmayan kurumsal hizmetler kapsamında satın alınması, kırsal kesimden şehirlere göç eden yerli kadınlara kayıt dışı istihdam olanakları sunmaktadır. Ancak, yalnızca mecbur oldukları takdirde, yani ailenin erkek üyesi ölüm, hastalık veya işsizlik nedeniyle para kazanamadığında. Yerli kadınların, kendi ailelerinin sorumlulukları olduğu ve muhafazakar bir dünya görüşü nedeniyle başkalarının evlerinde yaşama hizmeti vermeleri oldukça istisnai bir durum.
Bu şartlar altında, yerli kadınlar günlük olarak çalışmayı tercih ediyor. Göçmen kadınlar ortaya çıkan emek açığını dolduruyor. Ev içi ve bakım hizmetleri, Türkiye'deki düzensiz kadın göçmen işçiler için en yaygın istihdam alanlarıdır.
Göçmen kadınlar da sık sık canlı hizmetler sunmayı tercih ediyorlar, çünkü böyle bir düzenleme onlara oda ve yemek masraflarını düşürüyor. Orta ve yüksek gelirli aileler, yerli kadınlara göre daha yüksek eğitim seviyelerine sahip olduklarından ve daha çalışkan ve disiplinli çalışanlar olarak kabul edildiklerinden, göçmen kadınlar tarafından yapılacak çocuk bakımını ve özellikle hemşirelik bakımını tercih etmektedir. Ek olarak, göçmen kadınlar neredeyse tehlikeye atılmakta ve bu nedenle işverenlerinin evlerinde ikamet ettikleri süre zarfında kısıtlama olmaksızın erişilebilir durumdadırlar. (Demidirek, 2007)
Ulusların sayısı sürekli olarak değişmekle birlikte, Moldova kökenli kadınlar, özellikle de Türkçe konuşan Gagavuz azınlık mensubu kadınlar, sürekli olarak yerel işçilerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Son zamanlarda, Orta Asya'daki Gürcistan ve Türki ülkeden kadınların payı arttı. Vize uygulamaları, işçilerin etnik yapısını belirler. (Akalin, 2007) Türkiye'ye turist vizesiyle gelen kadınlar, bir süredir çalıştıkları ve Avrupa Birliği'ndeki (2010) Göç, İstihdam ve İşgücü Piyasası Entegrasyon Politikalarını (bir kez daha geri dönmek için) geri getirdikleri için dairesel bir göç sürecinde mali kaynaklarını tükettikten sonra. Moldova'daki kadın göçü, evdeki ihtiyaçları karşılamak için bir nesilden diğerine aktarılan bir yaşam stratejisi haline geldi.

Göçmen kadınlar Türkiye'de istihdam bulmak için ya kurumları ya da sosyal ağları kullanıyorlar. Ajanslar kullanıldığında, taraflar arasında resmi bir sözleşme yoktur. Genellikle acenteler hizmetleri için işverenlerden bir komisyon alırlar. (Atatimur, 2008) Tipik çalışan işçilerinin ücretleri 300 ile 800 USD arasında değişiyor. Ücretler menşei ülkelere göre çok yüksek olmasına rağmen, kadınlar düzensiz durumlarının olumsuz etkisi altındalar, sınır dışı edilme korkusu nedeniyle nadiren dışarı çıkıyorlar, tecrit altında yaşıyorlar ve sıkça geride kalan çocukları kaçırıyorlar. (Kaska, 2006; Ozinian, 2009)

3.3.2. İmalat sanayinde göçmenler

Genellikle giyim atölyelerinde ve küçük gıda üretim işletmelerinde istihdam edilmektedir. Göçmenler ve yerel işgücü, aşağıdaki alıntıda belirtildiği gibi bu işler için rekabet etmektedir: "Bu rekabette işverenler yabancı işçileri tercih edebilir çünkü düşük ücretleri kabul etmeye hazırlar, nispeten daha yetenekli ve çalışkan ve disiplinli olarak kabul ediliyorlar. Özellikle uzun süredir devam eden ekonomik krizlerde, küçük ve orta ölçekli işletmelerdeki bazı işverenler, uzun vadede düşük ücretli yabancı işçi istihdam ederek ekonomik krizin etkileriyle başa çıkmaya çalışmaktadır. Aslında, bu işletmeler daha büyük işletmelerden gelen siparişleri yalnızca düşük fiyatlar sunarak doldurabiliyorlar; bu, ancak işgücü maliyetlerini düşük tutabiliyorlarsa mümkün olabiliyor. Öte yandan, aile içi işgücü bu kadar düşük ücretleri kabul edemez çünkü bir aileyi bu kadar düşük oranlarda sürdürmek mümkün değildir. Dolayısıyla, yabancılar ve ev işçileri için farklı ücret oranları gözlemliyoruz.

İmalat sanayinde giyim sektörü, bu iki işgücü kanadı arasındaki rekabeti göstermektedir. (Toksöz, 2007) Bir İstanbul giysi atölyesinde yapılan bir araştırmanın bulgularına göre, Azerbaycan'ın Nahcevan bölgesinden kadınlar söz konusu üretim yerlerinde önemli bir göçmen emek kaynağı teşkil ediyor. İstihdama olan bağlılıkları, "yüksek ahlaki" duygusuna dayanarak, bu çalışanları uzun saatler süren zorlu koşullara rağmen, şikayet etmeden ciddi ve sessizce çalmaya zorluyorlar. Ancak, genellikle aynı işi yapan yerlilerden daha düşük ücret alırlar. Bazen kıdem tazminatı ödemeden kovulurlar. Etnik köken ve cinsiyet işveren tarafından doksanlı bir işgücü yaratmak için

işlevselleştirilir. Azerbaycan'dan Türkiye'ye göç eden fakir ailelerde, kadınlar genellikle inşaatta geçici olarak çalıştıkları ya da işsiz kaldıkları için kadınlar ana gelir kazananı olmaktadır. (Degeoğlu, 2011)

3.3.3. İnşaat Sektörü

Erkek göçmen işçiler için en önemli istihdam alanını sunmaktadır. Sadece yurt dışından gelen düzensiz göçmenler için değil, aynı zamanda kırsal bölgelerden niteliksiz işgücü olarak gelen iç göçmenler için, işgücüne açılan bir kapıdır. Market. Sektör genel olarak kayıtdışı istihdam ve ölümcül işler ile tanımlanmaktadır. ilgili kazalar. Yaygın taşeronluk uygulaması nedeniyle, büyük şirketler, küçük firmalara ve kendi hesap alt işletmelerine çeşitli görevler atayarak işleri bölebilir. Çok düşük kar marjları nedeniyle, bu küçük işletmelerin çalışanları herhangi bir sosyal hak veya koruma olmaksızın istihdam edilmektedir. Yurtdışından gelen göçmen işçilere daha düşük ücretler ödenebildiği için, bina inşası ve onarımı, yol / köprü inşaatı ve onarımı ve tarihi kalıntıların / yapıların restorasyonunda kısa süreli istihdam için işe alınırlar. Düzensiz göçmen işçiler tarafından gerçekleştirilen tüm çalışmalar emek yoğun ve niteliksizdir; bu da onları istihdam hiyerarşisinin en altına yerleştirir. Ücretlerin ödenmemesi durumlarının ortaya çıktığı bilinmektedir. Göçmen arasında rekabet var yurtdışından işçiler ve Kürt kökenli göçmenler. İşverenler, eskiden SSCB'nin Türk cumhuriyetlerinden göçmen işçileri tercih ediyor, bu da çoğu zaman söz konusu işçilerin Türk ve Müslüman kimliğini haklı çıkardı. Bununla birlikte, milliyetçi tutum yalnızca işverenlerin işgücü maliyetlerini düşürme niyetlerini gizlemek için kullandıkları bir mahalledir. Kürt işçilere, haklarını daha etkili bir şekilde iddia edebilecekleri için ödemeyi reddetmek zordur. (Toksöz, Akpınar, 2009)

3.3.4. Tarımdaki Göçmenler

Bir diğer istihdam ve rekabet alanı tarımdır. Özellikle fındık ve çay hasadı sırasında geçici işçilerin istihdam edildiği Karadeniz bölgesinde. Geleneksel olarak, Kürt kökenli işçiler, özellikle de çoğunlukla Güneydoğu Anadolu'dan gelen kadınlar, çoğu zaman yedekte tüm aile ile birlikte, tarım işçiliğinin ana kaynağı olmuştur. İşgücü piyasasındaki en savunmasız grup olarak, çok zor koşullar altında günlük düşük ücretler

için çalışıyorlar. Son zamanlarda, çoğu zaman daha düşük ücretler için çalışmaya istekli olan komşu ülkelerden gelen düzensiz göçmen işçiler, işveren tarafından tercih edilmekte ve bu sayede işsizliği bu tür ücretleri reddetmektedir. (Yıldırak ve ark. 2003)

Sekil 3. 1 Yıllara Göre Türkiye'deki Çalışma İzni ve İşsiz Kişi Sayısı (2011-2017) (Bin)

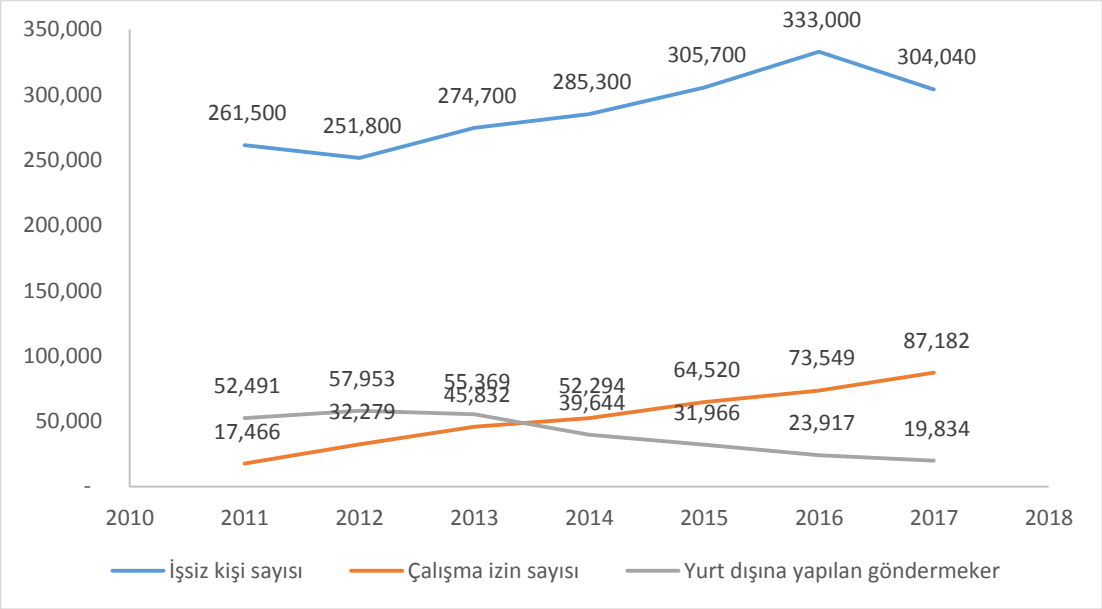

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. 2017 yılı için ön veriler Türkiye iş kurumu, 2017

2011-2017 yıllarında Türkiye'de uluslararası yasal emek göçü hareketlerinin ve işsizlik arasındaki ilişki üç döneme ayrılmalıdır. Uluslararası işgücü göçünün 2011 ve 2012 yılları arasında artarken, işsizlik uluslararası işçi göçü arttı ve işsizlik artarken 2012-2016 arasında artış göstermiş, azalmıştır. İşçi göçü artarken 2016-2017 yılları arasında işsizlik azalmış ve 2011-2014 arasında uluslararası işçi göçü her yıl artmaktadır. Özellikle 2012 yılında, neredeyse %100 oranında artmıştır. Yaklaşık 1 milyon yeni işgücüne her yıl işgücü piyasasına katılmasına rağmen işsiz sayısı, her yıl azaldı. Dönem sadece uluslararası işçi göçü ve işsizlik verileri karşılaştırıldığında uluslararası işçi göçü işsizlik üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını söylenebilir. Ancak bu durum bu verilerin yardımıyla ispat edilemez.

Çünkü diğer birçok değişkenlerinde kullanılan veriler etkisi vardır. Ancak bu durum bu verilerle kanıtlanamaz. Bununla birlikte, Bonin (2015), VAR analizinde göç modeli,

Shan, Morris ve Sun (1999) ve Friedburg ve Hunt (1995) 'ün Uluslararası En Küçük Kareler yönetimi ile ilgili çalışmalarında kesitsel panel verilerini kullanmaktadır.

Bu çalışmanın yardımıyla, 2011-2012 yılları arasında Türkiye'de uluslararası işçi göçün işsizliğini etkileyebilir. Uluslararası işgücü göçü, 2013 ve 2016 yılları arasında her yıl artmaktadır. Ancak, bu dönemde işsizlerin sayısı önceki yıllara göre artmıştır. Bu dönemde uluslararası işçi göçü artarken, işsizlik de artmıştır. Chamunorwa ve Mlambo (2014) ve Venturini ve Villisio (2004) 'un çalışmaları ışığında, uluslararası işgücü göçünün işsizliği artırmasına etkisi olduğu söylenebilir. Ancak, bu çalışmalarda belirtildiği gibi, bu etki çok düşüktür. Farklı dönemlerde ve farklı coğrafyalarda yapılan çalışmalar uluslararası işçi göçü ile işsizlik arasında farklı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Bu durumun bir nedeni uluslararası işgücü göçünün diğer değişkenlerin etkisinden tamamen farklı değildir. Diğer nedeni işsizlik birçok farklı değişkenler tarafından etkilenmesidir. Ancak, ışığın operasyonu, uluslararası işgücü göçünün işsizlik üzerinde çok az etkisi oldu.

OECD verilerine göre, Türkiye'de toplam 461 786 yabancı kökenli işgücü çalışıyor. Türkiye'de yabancı ülkelerde doğmuş ve Türkiye'de işgücünün% 1,7'si istihdam edilen toplam işgücüne karşılık gelmektedir (OECD, 2017; TÜİK, 2017 A). Yerli işsiz işgücünün, yerli iş gücünün çalışmaya istekli olduğu ve işverenin bu yerel işgücünü istihdam etmeye istekli olduğu varsayımları çerçevesinde yabancı işgücü yerine çalışmaya başlaması durumunda, bu yabancı işgücünün işsizlik oranı% 1,5 oranında azaltılacaktır. . Ancak, tüm artışı uluslararası işçi göçünün etkisi olarak yorumlamak yanlış olacaktır. Varsayımlar nedeniyle ve gerçek durumlar birbiriyle eşleşmiyor. Bu varsayımlara göre, uluslararası işgücü göçünün işsizliğe etkisi en muhtemeldir. Bu bağlamda, yabancı işgücünün Türkiye'deki işsizlik oranının etkisinin kesinlikle daha az 1,5 puan olduğunu söylemek yanlış olmaz.

4. SONUÇ

Farklı görünümler farklı sosyal bilim adamları tarafından ileri sürülmüştür. Bu nedenle, göçün sebepleri ve neticeleri açısından çok amacı ve komplike bir olgudur. Diğer bir deyişle, sosyal bilimciler üzerine ve göç ortaya çıkmasının ardından anlaşma sağladıklarını söyledi tek teori yoktur. Neoklasik ekonominin makroekonomi göre, göç işgücü arz ve talebindeki coğrafi ayrılıklardan çıkar. Neo-klasik ekonominin mikro yaklaşımına göre, uluslararası göç, bilhassa işgücü piyasalarındaki makro doğal olay birlikte, kişinin kendi iradesinden kaynaklanmaktadır. İtici uluslararası göç teorisine göre, uluslararası işçi göçü hareketi, kaynak ve hedef ülkenin özelliklerini nötr, olumsuz, pozitif ve değişime açık olmanın yanı sıra göç yasaları gibi engelleyici faktörlerle karşılaştırmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır ve mesafe yeni ekonomik teoriye göre, insanlar aileleri tarafından piyasalardaki dengesizliklerin neden olduğu zararları en aza indirgeme kararı uyarınca göç etmeyi tercih ediyorlar. Bir başka göç teorisi, dünya sistemleri teorisine göre uluslararası göçü oluşturan kapitalist sistemin dinamiğidir. Ayrılmış piyasalar teorisine göre uluslararası işçi göçünün ortaya çıkmasının nedeni, işgücü yoğun sektörde, kalifiye olmayan işleri yapmak için ihtiyaç duyulan modern sanayi toplumlarının zayıf ücretli emek talepleridir. Ağ teorisine göre, göçmen ağları ve ilişkileri, göçün maliyetini ve tuzaklar azalttığı için uluslararası hareketliliği artıran mühim bir faktördür. Göç sistemleri teorisine göre, uluslararası göç hareketi iki ya da daha fazla ülkenin bir göç zinciri oluşturması ve karşılıklı göç değişikliği ile ilişkileri halinde ortaya çıkmaktadır. Bu teorilerin her biri, göçe farklı bakış açılarından yaklaşmıştır ve bu, uluslararası göçün karmaşıklığından ve bir türlü faktörden etkilendiğini göstermektedir. Uluslararası işçi göçü altında ekonomik, sosyal, politik, demografik ve çevresel nedenler altında toplanabileceği bile sayıda faktör olduğu bilinmektedir. Tarihsel süreç bağlamında, bu nedenlerden bazılarının uluslararası işgücü göçünü aynı şekilde arz aynı şekilde talep açısından etkileme gücüne sahip olabileceği görülmektedir.

Ek olarak, göç kararını etkileyen esas faktör genellikle ekonomik sebeplere dayanmaktadır ve bu göç basit bir fayda maliyet karşılaştırmasının sonucudur. Diğer bir

deyişle, gol ülkede elde edilecek gelirin değeri göçün maliyetini ve kaynak ülkede elde edilecek gelirin toplam değerini aşarsa, göç çözümü alınabilir. Işgücü göçü bir türlü, faktörden etkilenir ve bir türlü faktörü etkiler. Kaynak ve varış ülkesindeki politik, sosyal, ekonomik, demografik ve çevresel faktörler süreci, aynı şekilde hedef aynı şekilde de kaynak ülkelerdeki politik, sosyal, ekonomik, kültürel ve demografik yapıları etkiler. Uluslararası işgücü göçlerinin neden olduğu ilk ve en belirgin etki, ilgili ülkelerin nüfus yapılarıdır. Uluslararası işçi göçleri ülke nüfusunu azaltır ve hedef ülke nüfusunu arttırır. Bu nüfus değişimlerinin ekonomik ve sosyal yaşam üzerinde büyük etkileri vardır. Uluslararası işçi göçü sadece tüm nüfusu değiştirmez, aynı zamanda yaş ve cinsiyetleri de etkiler. Hedef ülkelere çalışmak için gidenler genellikle nüfusun genç ve erkek kısmıdır.

Diğer bir deyişle, uluslararası emek göçü kaynağı olan ülkelerde genç ve erkek nüfus azalırken, uluslararası emek göçünü hedef alan ülkelerde genç ve erkek nüfus artmaktadır. Bu durumun genç ve fazla olmayan ülkeler üzerinde olumsuz bir etkisi var ve kadın ve erkek nüfusu açık olan hedef ülkeler üzerinde olumlu bir etkisi vardır. Uluslararası işçi göçünün hem hedef ülke hem de kaynak ülke için olumlu ve olumsuz etkileri vardır. Bu durumda, ülkelerin gerekli yasal düzenlemeleri yaparak olumsuz etkileri en aza indirmeleri önemlidir. Uluslararası emek göçünün ilk kez sömürge dönemiyle kitlesel olarak başladığı görülüyor.

Türkiye'nin uluslararası emek göçündeki konumunun, sahnenin oldukça geç kaldığı düşünülmektedir. 1960'lı yılların başından itibaren, Batı Avrupa ülkeleriyle ikili anlaşmalarla başlayan geçici emek göçü, 1967'de Avustralya ile ikili anlaşma ile kalıcı bir emek göçüne dönüştü. 1970'lerin ortalarındaki petrol krizi ile işçi göçü Avrupa ülkelerine bir durgunluk dönemi girdi. İşgücü göçünün Avrupa ülkelerine geçişinin azaltılmasıyla, Türkiye'nin diğer ülkelere taşımak için emek göçü hızlandırmış, yeni göç yolları tespit etmeye başladı. Bu tarihten itibaren Arap ülkelerine işçi göçü artmıştır. Türkiye'n in amacı ülkeye gelmesi durumunda, komşu ülkelerdeki kargaşanın artması ve 1980'den itibaren kalkınmanın hızlanmasıyla ortaya çıkmıştır. Türkiye, küreselleşme yanıt olarak 1980'lerde ekonomisini serbestleştirilmesi ve uluslararası sermaye transferlerine kapılarını açtı. Bu gelişmeler uluslararası bankalara açmıştır ve şirketlerin

Türkiye'ye döndürdü. Ayrıca, ekonomik kalkınmanın sağlanması amacıyla yatırım teşvik programları hazırlanmış ve özellikle bu planlarda turizm sektörünün gelişimine önem verilmiştir. Bu gelişmeler, Türkiye yabancı işgücü için cazip bir faktör haline gelmiştir. Ayrıca, komşu ülkelerdeki ekonomik ve politik gelişmeler itici faktörler olmuştur. Ayrıca, Ortadoğu ülkelerinde, Irak, Afganistan, Filistin ve Rusya'da, İran, Romanya, Gürcistan, Moldova, Azerbaycan, Romanya, Türkmenistan Türkiye'nin hedeflerinden göç eden kişi ve Sovyet Bloğu'nun çöküşüyle siyasi dengesizlik Özbekistan gibi ülkeler ülkedeki konumlarını güçlendirdi. Hem Avrupa hem de Asya'ya sahip olmanın, Türkiye'nin sınırlarını birbirine bağlamanın ve kontrol etmenin fiziki konumu, ülkeye karadan erişim imkanı sunmakta ve çatışma bölgesine ve denize bitişiktir. Bu durumda, Türkiye'nin etkisi uluslararası işçi göçüne yönelik politikalar oluşturmuş ve uygulamıştır. 6458 sayılı Göç Politikası Kanunu, Türkiye'nin göç politikası ve stratejisini belirleme yetkisine sahiptir.

Bu yetkilendirme sonucunda göç konusunda uzmanlaşmış bir kurumun politika ve stratejileri belirleyerek net ve doğru adımlar atacağı düşünülmektedir. Uluslararası işgücü göçü ve Türkiye'deki işsizlik üzerindeki etki incelendiğinde, işsizlik 2011-2012 yılları arasında uluslararası işgücü göçünü arttırdı. Bu dönemin verileri ve Bonin, Shan, Morris, Sun, Friedberg ve Hunt gibi araştırmacıların çalışmaları incelendiğinde, uluslararası işçi göçünün işsizliğe etkisi neredeyse yetersizdir. 2013-2015 yılları arasında uluslararası işgücü göçü ve işsizlik arttı. Bu dönemin verileri ve Chamunorwa, Mlambo, Venturini ve Villisio gibi araştırmacıların çalışmaları incelendiğinde, uluslararası işgücü göçünün işsizliği artırıcı bir etkisi olduğu söyleniyor, ancak bu etkinin çok düşük olduğu söyleniyor. Uluslararası işçi göçünün işsizlik üzerindeki etkisi iki farklı harekette değişmedi. Uluslararası işgücü göçü 2011-2017 yıllarında artmıştır, Türkiye'de daha az işsizlik olarak adlandırılabilir. Değişkenlerin uluslararası işçi göçü dışındaki işsizlik üzerindeki etkisi çok daha fazladır. Ayrıca, işsizliğin uluslararası işgücü göçünden olumsuz yönde etkilendiği genel varsayımının 2013-2015 arasında geçerli olabileceği açıklandı. Öncelikle uluslararası işgücü göçünden etkilenen çeşitli ülkelerin göç politikalarıdır. Bu çalışma sonucunda uluslararası işgücü göçünün işsizliğe etkisi düşük bulunmuştur. Çünkü hükümetler, göç politikalarını ülkelerinin

göçünü en aza indirmeyi hedefliyor. Bu durumda, göçün ülkedeki olumsuz değişkenler üzerindeki etkisini denemek için artık yeterli değil. Bununla birlikte, ülkenin kontrolü olmadan yasadışı işgücü göçünün olumsuz etkisinin büyük olduğu tahmin edilmektedir. Yasadışı işgücü göç istatistikleri tam ve kesin olarak tespit edilememektedir. Bu durum yanlış yönlendirilmiş çalışmalara yol açmaktadır. Uluslararası işçi göçünün işsizlik ve diğer ekonomik değişkenler üzerindeki etkisinin en doğru şekilde belirlenmesi için, yasadışı işçi göçünün, yani düzensiz göçün tamamen ortadan kaldırılması gerekmektedir. Son yıllarda, Türkiye'de uluslararası işgücü göçü fenomeni, birçok ülkede olduğu gibi, önemli bir yer tutmaktadır. Büyük göç akımları, Türkiye'de ortaya çıkma eğilimindedir, sanki şimdi uluslararası işgücü göçü politikaları ve rejimlerinin yapmış olduğu gibi görünmektedir. Uygulamanın gelişmesini sağlamak için gerekli düzenlemeler. Son zamanlarda, Türkiye'de uluslararası göç alanında yapılan yasal düzenlemeler son zamanlarda iş fırsatlarını ve yerel işgücü uygulamalarını azaltırken ekonomik kalkınmayı desteklemek için kullanılmıştır. İşgücü piyasasına uygun uluslararası işgücü göçü politikaları, genel hedef ülkelerde olduğu gibi hazırlanmıştır.

Ancak, Türkiye'nin komşu ülkelerini tanıtan ekonomik ve ticari ilişkiler, nüfus değişikliklerini dikkate alarak, gelişmiş ülkelerden gerçekleşecek, Türkiye'den diğer ülkelere dönüşecek olası uluslararası göç akımlarının yönetimi konusunda daha etkili politikalar göz önünde bulundurulmalı ve uluslararası işgücü göçü tercih edilmelidir.

5. KAYNAKLAR

Abadan-Unat**,** N. (2006). *Bitmeyen Göç: Konuk İşçilikten Ulus Ötesi Yurttaşlığa***.** (İkinci Basım). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Akan, Y. ve Arslan, İ. (2008). *Göç Ekonomisi (Türkiye Üzerine Bir Uygulama)*. Bursa: Ekin

Altonji, J.G., and Card, D. (1991)*.' The effect of immigration on the labor market outcomes of less-skilled natives'*, university of Chicago, (pages 201-234).

Bauer, T. and Zimmermann, K. F. (1999). *Assessment of Possible Migration Pressure and its Labor Market Impact Following EU Enlargement to Central and Eastern Europe*. A Study for the Department of Education and Employment, UK. IZA Research Report No.3, July.

Başar, Y. (2015). *Türkiye'de İller Bazında İç Göçü Belirleyen Faktörlerin Ekonometrik Analizi: 2008-2013*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Başel, H. (2003). *Sosyal Politika Açısından İç Göçler: Sivas'tan İstanbul'a Göç Örneği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bhattacharya, P. C. (1998). Migration, Employment and Development. *Journal of International Development*, 10, 899-921.

Biçerli, K. (2011). *Çalışma Ekonomisi.* (Gözden Geçirilmiş 6. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Bilgin, V. (2010). *Türkiye'de Değişimin Dinamikleri (Köylülükten Çıkış Yolları)*. Ankara: A Kitap.

Boeri, T. and van Ours, J. (2013). *The Economics of Imperfect Labor Markets*. (Second Edition). New Jersey: Princeton University Press.

Bonifazi, C. ve Heins, F. (2000). Long-term Trends of Internal Migration in Italy. *International Journal of Population Geography*, 6, 111-131.

Bonin, H. et al. (2008). *Geographic Mobility in the European Union: Optimizing its Economic and Social Benefits*. IZA Research Report No. 19. July.

Bourdieu, P., Accardo, A. , Balazs, G., Beaud, S., Bonvin, F. vd. (2015). *Dünyanın Sefaleti* (1.Basım). Ankara: Heretik Yayınları.

Buğra, A. (1998). The Immoral Economy of Housing in Turkey. *International Journal of Urban and Regional Research*, 22(2), 303-317.

Borjas, George J. (2005): *Labor Economics.* Third Edition, McGraw-Hill/Irwin, New York

Borjas, George J. (1999a): *The Economic Analysis of Immigration*. In Ashenfelter, O. and Card, D. (eds.), Handbook of Labor Economics, Vol. 3a, Elsevier

Borjas, George J. (1995): *The Economic Benefits from Immigration*. The Journal of Economic Perspectives, Vol. 9, No. 2 (Spring 1995): 3-22

Borjas, George J., Freeman, Richard B., and Katz, Lawrence F. (1996): *Searching for the Effect of Immigration on the Labor Market*. The American Economic Review, Vol. 86, No. 2 (May 1996): 246-251)

Borjas, George J., Freeman, Richard B., Katz, Lawrence F., DiNardo, John., and Abowd, John M. (1997): *How Much Do Immigration and Trade Affect labor Outcomes?* Brookings Papers on Economic Activity, Vol. 1997, No. 1 (1997): 1-90

Brettell C.B. and Hollifield J. (2000). Migration Theory (Talking Across Disciplines). In C.B.

Brettell and J. Hollifield (Eds.) *Migration Theory (Talking Across Disciplines).* Routledge, New York.

Carlsen, F., Johansen, K. ve Roed, K. (2003). Wage Formation, Regional Migration and Local Labour Market Tightness. *Working Paper Series, Norwegian University of Science and Technology,* No:3.

Castles, S. (2008). *Development and Migration – Migration and Development: What Comes First?*. Social Science Research Council Conference Migration and Development: Future Directions for Research and Policy, 28 February – 1 March 2008, New York City.

Castles, S. ve Miller, M. (2008). *Göçler Çağı* (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castles, S. (2010). Understanding Global Migration: A Social Transformation Perspective, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36(10): 1565-1586.

Cattaneo, C. (2008). The Determinants of Actual Migration and the Role of Wages and Unemployment in Albania: an Empirical Analysis. *The European Journal of Comparative Economics***,** 5(1), 3-32.

Cerrutti, M. Ve Bartoncello, R. (2003). Urbanization and Internal Migration Patterns in Latin America. *Conference on African Migration in Comparative Perspective*, Johannesburg, South Africa, 4-7 June, 2003.

Ceylan-Ataman, B. (2014). *Çalışma Ekonomisi, Teori ve Politikalar*. Ankara: İmaj Yayınevi.

Çakır, S. (1998). *Elazığ'da Kentleşme ve Gecekondu Sorununa Genel Bir Bakış*. Fırat Havzasının Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Kalkınması Sempozyumu (7-9 Nisan 1998), Fırat Üniversitesi Yayını, Elazığ.

Çakır, S. (2011). Geleneksel Türk Kültüründe Göç ve Toplumsal Değişme. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 24: 129-142.

Çakır, S. ve Sarı M. (2009). *Mersin'de Kentleşme, Göç ve Kentle Bütünleşme Sorunu*. Mersin Sempozyumu, 19-22 Kasım 2008, Mersin.

Çelik, F. (2006). İç Göçlerin İtici ve Çekici Güçler Yaklaşımı ile Analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı:27.

Çiftçi, M. (2011). *Bölgeler Arası Eşitsizlik Perspektifiyle İç Göç-Sosyoekonomik Gelişmişlik İlişkisi ve Türkiye Örneği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çiftçi, M. (2011). Türkiye'de İç Göçte Sosyal Ağ Kullanımı Üzerindeki Etkenler. *Sosyoekonomi - Özel Sayı*. 2011-MI/11MI06, 105-124.

Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Güz, Sayı:17.

Davis, M. (2010). *Gecekondu Gezegeni* (2. Basım). İstanbul: Metis Yayınları. de Haas, H. (2008). *Migration and Development: A Theoretical Perspective*. Working Paper presented for International Migration Institute, James Martin 21st Century School, University of Oxford, Paper 9, Oxford.

ÇSGB (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı) (2017). *Yabancı Calışma İzinleri İstatistikleri- 2017*. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı işçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

De Haas, H. (2009). *Migration systems formation and decline. A theoretical inquiry into the self-perpetuating and self-undermining dynamics of migration processes.* International Migration Institute Working Paper, University of Oxford, no. 19, Oxford.

Dilek, Serkan ve Konak, Ali (2015), *"Yabancı Öğrencilerin Ekonomiye katkıları: Kastamonu üniversitesi'nde Azeri Öğrencileri Üzerine bir Uygulama",* 13Uluslararası Türk Dünyası sosyal Bilimler Kongersi, 28-30 Ekim 2015 baküö Azerbaycan

Dilek, Serkan; Küçük, Orhan; Gümüs, Niyazi ve Amini, Rabia (2018), "How we make our housing decisions? A research in", Uluslararası sosyal araştırmalar kongresi (USAK 2018), 26-27 Nisan 2018, Istanbul

DPT. (2003). *İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması*, Yayın No: 2671, Ankara.

Duman, A. (2016). İzmir'de İş Ağları: Göçmenler Neden Farklı? *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 2016/3, 1341-1358.

Dustmann, C., Casanova, M., Fertig, M., Preston, I. and Schmidt, C. M. (2003). *The impact of EU Enlargement on Migration Flows*. The Immigration and Nationality Directorate of the UK Home Office. Online Report, 25/03.

Dustmann C. and Glitz, A. (2005). *Immigration, Jobs and Wages: Theory, Evidence and Opinion.* Centre for Research and Analysis of Migration, CEPR, London.

Duverger, M. (1980). *Metodoloji Açısından Sosyal Bilimlere Giriş*. (2. Basım). (Çev. Ünsal Oskay). Ankara: Bilgi Yayınevi.

EDAM ve Deloitte (2009). Türkiye İçin Bir Rekabet Endeksi, Ocak, http://edam.org.tr/document/trkiye%20icin%20bir%20rekabet%20endeksi.pdf.

Erkan, G.H. (2014). Gecekonduya Borcumuzu Nasıl Ödeyelim... ya da Ödeyebilir miyiz? (Ed.) A. Koca, Ç. O. Çalışkan, E. Kaya ve G. Akgün, *Kentleri Savunmak - Mekân, Toplum ve Siyaset Üzerine* (2. Baskı). Ankara: NotaBene Yayınları, 212-217.

Es, M. ve Ateş, H. (2004). Kent Yönetimi, Kentlileşme ve Göç: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, Sayı: 48, 205-248. European

Community Statistical Office. (2011). *New Measures of Labour Market Attachment, Statistics in Focus, 57/2011,*

Filiztekin, A. and Gökhan, A. (2008). The Determinants of Internal Migration in Turkey. *International Conference on Policy Modelling (EcoMod2008)*'de sunulan bildiri, Berlin, Almanya, 2-4 July 2008.

Fisher, Malcolm R. (1971): *The Economic Analysis of Labour*. Weidenfeld and Nicolson, London

Florence, S.P. (2003). *Labour*. London: Routledge Taylor & Francis Group, 153.

Fueller, T. D., Lightfoot, P. and Kamnuansilpa, P. (1985). Rural-Urban Mobility in Thailand: A Decision Making Approach, *Demography*, (22) 4, 565-579.

Friedberg, Rachel M. and Hunt, Jennifer (1995): *The Impact of Immigrants on Host Country Wages, Employment and Growth*. The Journal of Economic Perspectives, Vol. 9, No. 2 (Spring 1995): 23-44

Gibbs, G. (2007). *Analyzing Qualitative Data.* Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Gordon, I. (1992). Modelling Approaches to Migration and Labour Market. In T. Champion and T. Fielding (Eds.), *Migration Processes and Patterns.* London. Belhaven Press, pp. 119.

Goss, J. and Lindquist, B. (1995). Conceptualizing International Labour Migration: A Structuration Perspective. *International Migration Review*, 29 (2), 317-351.

Greenwood, M. J. (1985). Human Migration Theory, Models, and Empiricial Studies, *Journal of Regional Science*, 25(4), 521-544.

Grigg, D.B. (1977). E.G. Ravenstein and the "Laws of Migration". *Journal of Historical Geography*, 3(1), 41-42.

Gupta, M.R. (1993). Rural-Urban Migration, Informal Sector and Development Policies. *Journal of Development Economics*, 41, 137-151.

Güllüpınar, F. (2012). Göç Olgusunun Ekonomi-Politiği ve Uluslararası Göç Kuramları Üzerine Bir Değerlenirme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 4, 53-85.

Gür, T.H. ve Ural, E. (2004). Türkiye'de Kentlere Göçün Nedenleri. *Hacettepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 22(1), 23-38.

Haapanen, M. (1998). Internal Migration and Labour Market Transition of Unemployed Workers, *VATT Discussion Papers, Government Institute for Economic Research*, Helsinki.

Hagen-Zanker, J. (2008). *Why Do People Migrate? A Review of th Theoretical Literature*. MPRA Working Paper No.28197.

Harbison, S. F. (1981). Family Structure and Family Strategy in Migration Decision Making.

Harris, J. and Todaro, M.P. (1970). Migration, Unemployment and Development: A Two- Sector Analysis. *American Economic Review*, 60, 126-142.

Hicks, J. R. (1932). *The Theory of Wages*, London: Macmillan.

International Labour Organization. (2014). *World of Work 2014: Developing with Jobs*. (2nd ed. rev.), Geneva: ILO.

International Organization for Migration (IOM). (2010). *Migration and Transnationalism: Opportunities and Challenges*. Intersessional Workshop on International Dialogue on Migration, Backgroung Paper, 9-10 March 2010.

In James P. Smith and Barry Edmonston (eds.), The Immigration Debate: Studies on the Economic, Demographic, and Fiscal Effects of Immigration, Washington, D.C.: National Academy Press: 120 82.

Isserman A., Taylor C., Gerking S. and Schubert U. (1986). Regional Labor Market Analysis. In: Nijkamp P. (ed.) *Handbook of Regional and Urban Economics*, Volume 1: 543- 580. Elsevier, Amsterdam.

Işığıçok, Ö. (2005). *21. Yüzyılda İstihdam ve İnsana Yakışır İş.* Bursa: Ezgi Kitabevi.

İnan, K. (2012). *Teknolojik İş(lev)sizlik - Kitle Üretiminden Yaratıcı Tasarıma*. (1. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

İşbir, E.G. (1982). *Kentleşme Metropolitan Alan ve Yönetimi*. Ankara: AİTİA Yayınları.

Jansen, C.J. (1970). Migration: A Sociological Problem. In Jansen C.J. (ed) *Readings in the Sociology of Migration.* (First Edition). Britain: Pergamon Press Ltd.

Kalça, A. (1999). Sanayileşme Temeline Dayanmayan Şehirleşme ve Kayıtdışı İstihdam. (Ed.) İzzet Öztürk vd. *Kent Yönetimi ve Çevre Politikaları Sempozyumu*. İstanbul: İstaç Yayınları, 124-134.

King, R and Skeldon, R. (2010). "Mind the Gap!" Integrating Approaches to Internal and International Migration. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 36(10), 1619-1646.

Lee, E. S. (1969). A Theory of Migration. In J.A. Jackson (ed.) *Migration*. Great Britain: Cambridge University Press, 283-297.

Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaci, A., Pellegrino, A. and Taylor, J.E. (1993). Theories of International Migration: A Review and Appraisal. *Population and Development Review. 19* (3), 431-466.

Massey, D. S. (1999). Why Does Immigration Occur? A Theoretical Synthesis. In Charles Hirschman et al. (Eds), *The Handbook of International Migration*. The Russell Sage Foundation.

McConnell, C.R., Brue, S.A and Macpherson, D.A. (2010). *Contemporary Labour Economics.* (9th Edition). New York: McGraw-Hill /Irwin, 267-272.

Mehmet, Ö. ve Kılıç, C. (2009). *Çalışma Ekonomisi Teorisi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Milne, W. (1991). The Human Capital Model and its Economic Estimation. In John Stillwell and Peter Congdan (eds.) *Migration Models: Macro and Micro Approaches,* Great Britain: Belhaven Press, 137-151.

Peterson, W. (1970). A General Typology of Migration In C.J. Jansen (Ed.) *Readings in the Sociology of Migration.* (First Edition). Britain: Pergamon Press Ltd., 49-69.

Pischke, Jörn-Steffen and Velling Johannes (1997): *Employment Effects of Immigration to Germany: An analysis based on local labor markets*. The Review of Economics and Statistics, Vol. 79, No. 4 (Nov. 1997): 594-604

Pryor, R.J. (1981). *Integrating international and internal migration theories In Kritz*, M.M.

Pope, David and Withers, Glenn (1993): *Do Migrants Rob Jobs? Lessons of Australian History, 1861-1991*. The Journal of Economic History, Vol. 53, No. 4 (Dec., 1993): 719-74

Pugel, Thomas A. (2004): *International Economics*. 12th Edition, McGraw-Hill/Irwin, Boston

Thorud, Espen., Haagensen, Eva., and Jølstad, Finn O. (2007): *International Migration 2006-2007 SOPEMI-report for Norway*. Ministry of Labour and Social Inclusion, December 2007

Taylor, J. E. and Fletcher P. L. (2001). Remittances and development in Mexico: *The New Labour Economics of Migration:* A Critical Review. *Rural Mexico Research Project* 2.

Türk Dil Kurumu. (2016). Güncel Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/ adresinden 30.12.2016 tarihinde alınmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2017). *Genel Nüfus Sayımı, 2017 Göç İstatistikleri*.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2018). *İşgücü, İstihdam ve İşsizlik İstatistikleri, Sorularla Resmi İstatistikler.*

Türkiye İstatistik Kurumu. *İç Göç İstatistikleri.* www.tuik.gov.tr adresinden 1 Şubat 2016.

Uri, Noel D. (1980): *An Empirical Examination of Factor Substitutability*. Empirical Economics, Vol. 5, (1980): 193-203

Yayınevi.Arango, J. (2000). Explaining Migration: A Critical View. *International Social Science Journal*, 52 (165), 283-296.

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Rabia AMINI

Doğum tarihi ve yeri : 28. 12. 1992

Medeni durumu : bekâr

Yabancı dili : İngilizce

E posta : rabia.amini12345@gmail.com

Eğitim geçmişi:

Lise : Tajwar Sultana lisese

Lisans : Kabil Üniversitesi

İş Deneyimi

İş yeri : Afganistan Rana Üniversitesi

.